...РЭХЭ ЖЭЛЭЙ ...РГАСЫН ТҮЛӨӨ

...Ороохото таряа, хартаабха болон тэжээлэй ургамал...дай, үбһэ ногооной ургаса дээшэлүүлжэ, эдэ хоолой ...ала продуктнуудые гүрэндөө ехээр худалдадаг боло... адууһа малдаа хүсэд хүрэхэ элдэб зүйлэй тэжээл бэ...лдэг байха талаар КПСС-эй XXIV съездын болон ...тиин ЦК-гай һүүлэй Пленумүүдэй шиидхэбэрине ...үүлэн, республикымнай олохон түрүүшүүл, түрүү ...лективүүд, ажахынууд тарялан, сабшалангай тогтуу...ай баян ургаса абана. Хяагтын аймагай «Родина», ...журовай нэрэмжэтэ, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Иск...», Улаан-Үдын аймагай «Маяк», Бэшүүрэй аймагай ...ай нэрэмжэтэ колхозууд жэлһээ жэлдэ гектарай ...-20 центнер ороохо, 20—25 центнер үбһэ ногоо ху...на бшуу. Энэ жэлэй сагай уларилай бэрхэшээлтэй ...шье 16—18 центнер таряа, хорёод центнер үбһэ аба... байха юм.

...Тиихэдэ түрүү бригада, звенонууд, дүршэл шадабари... хартаабхашад, кукурузашад, луговодууд бүри дээ...р ургаса туйлана. Газар тарялангаа эрхимээр ашаг...аг бригада гэжэ алдаршаһан Бэшүүрэй аймагай Ка...ай нэрэмжэтэ колхозой Г. Ф. Горюновой, Зэдын ай...ай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой И. П. Заболотскиин, ...р-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхозой М. К. Анто...ой хүтэлбэрилдэг тракторна бригаданууд жэлдээ гек...рай 21—25 центнер таряа ургуулжа абана. Кабанскын ...хозой хартаабхашадай дүрбэн звено энэ жэлдэ гек...рай 142 центнер ургаса туйлаа. Тэрэ тоодо К. С. ...товай звено гектарай 173 центнер хартаабха суг...лжа абаа. Тиихэдээ бүхы хүдэлмэреэ машина тех...ын хүсөөр хэдэг болонхой.

...Хяагтын аймагай «Родина» колхозой кукурузашан Н. Дампилов, Түнхэнэй аймагай «Восточные Саяны» ...хозой — В. Д. Машкинов, Сэлэнгын аймагай Химиин ...хозой Б. Р. Жамбалов болон бусад жэл бүри гекта... 200—300 центнер кукурузын ногоо намаа хуряана. Гектар бүриһөө 35—40 центнер үбһэ ногоо хуряажа ...аг луговодууд олон болонхой. Тэдэнэрэй тоодо Ху...иин совхозой Б. Г. Чагдуров, Сэлэнгын аймагай Ле...ай нэрэмжэтэ колхозой Д-Д. Жапов, Ивалгын ОПХ-... — С. А. Каратуев, Бэшүүрэй «Рассвет» колхозой — Т. Афанасьев болон бусад ороно.

...Эдэ түрүүшүүл ямар аргаар нимэ амжалтануудые ...лана гээшэб? Нэн түрүүн эдэнэр газартаа эзэн ёһоор ...жа, тэрэнээ саг сооһь наг шэбхээр, минеральна ...үүлгэнүүдээр шанаржуулжа, али бүхы аргаар га... уһалдаг байна. Мүн агротехническэ бусад хэмжээ...дые наринаар бэелүүлдэг байна бшуу.

...Тэды тиимэ байбашье, республикамнай бүхы дээрээ ...лан, сабшалангай, бэлшээриин ургасые мүнөө үеын ...тые хангахаар дээшэлүүлжэ шаданагүй. Ниитэ дээ... республикын колхоз, совхозууд гектарай минил ар... центнер ороохо таряа, 50—60 центнер хартаабха, ...9 центнер үбһэ, тэжээлэй ургамалнуудай (кукуруза, ...) тон бага ургаса абана.

...Юундэхэдаа нимэ ушар тохёолдоноб, юун дээрэһээ урга... дээшэлнэгүйб? Түбхын түрүүндэ газарта хэрэгтэй юу... саг соогоо үгтэнэгүй. Тарялан, сабшалан дээрэ наг ...гаргаха түсэб жэл бүри дүүргэгдэнэгүй. Минеральна үтэгжүүлгэнүүд хүсэд һайнаар, агротехническэ ...тын ёһоор оруулагданагүй. Газар уһалха хүдэлмэри ...ар эмхидхэгдэнэ. Тиихэдэ нилээд ехэ тарялан, саб... эзэтэй болоодүй, тусхай мэргэжэһэн, оньһожо...гдамал звенонуудта даалгагдаагүй байһаар.

...Эдэ олон дутагдалнуудай бии байһые ажахынуудай ...хүтэлбэрилэгшэд элдэб эсын шалтагаануудаар сагааруул... һадэдэг заншалтай. Трактор, машинанууд дуталдана, ...хүдэлмэри хэхэ хүсэн хүрэнэгүй, үбэлдөө обоолоотой шэб...рэшөөд, зөөхын аргагүй, хабартаа сабшалан гэдэ..., тэрээн руу трактор, автомашинаар орохоор бэшэ ...этэ олон шалтаг баридаг гээшэ.

...Гэбэд эдэ бүгэдые зүбтэй гэхын аргагүй. Имагтал энэ... ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ шадаагүй байһанай хой...ууд ха юм даа. Түрүү ажахынууд энэ талаар ар...ургаяа олоһон лэ байдаг. Жэшээнь, Кабанскын сов... силос даража байха үедэ силосэй ногоо абажа ерэ... автомашинада наг шэбхэ тээгээд табидаг гуримтай. ...тус совхоз энэ жэлдэ 5 мянган тонно шэбхэ поли... гаргаһан байха юм.

...Тарялан, сабшалан болон бэлшээриин ургасые саашан дээшэлүүлхэдэ, түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй ту...эй жэлдэ — 1975 ондо ороохо таряанай, хартааб..., тэжээлэй ургамалнуудай, үбһэ ногооной баян урга...ха хэрэгтэ КПСС-эй обкомой, республикын Ми...нүүдэй Соведэй тогтоолоор республика дотор сонос...һон габшагай хоёр һарын ехэ туһа хүргэхэ байһа...нь элитэ.

...Октябрь, ноябрь һарануудта бүхы хүсэеэ элсүүлжэ, ... шэбхэ ехээр зөөхэ, тарааха, минеральна үтэгжүүлгэ... газарта оруулха, уһалуурнии системэнүүдые за...рилха, сэбэрлэхэ, аргатай газартань уһалха, сабша... бэлшээри хорёолхо, сабшалан үндэһөөрнь һайжа... хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха, олон жэлэй ногоо... үрэһэ һайнаар суглуулжа, сэбэрлэжэ абаха гэхэ мэ... хүдэлмэри үргэн далайсатайгаар эмхидхэхээр хараа...лхай.

...Габшагай хоёр һарын түрүүшын 20 хоног үнгэрбэ. Энэ ...олохон ажахынуудта ехэ хүдэлмэри хэгдээд байна. ...нь, Бэшүүрэй совхоздо сабшалан дээрэ зундаа 7 ... шахуу тонно наг шэбхэ гаргагдаад, габшагай һарын ...р үшөө 3200 тонно зөөгдөө. Энэ хүдэлмэридэ ... оньһожоруулагдаһан гурбан отряд табигданхай. ...уһалуурнии системэнүүд заһабарилагдана, нилээд ...бэлшээри намартаа ундалуулагдаа, мүн минеральна ...үүлгэ оруулагдана.

...Газар һайжаруулха габшагай хоёр һара Улаан-Үдын, ...гын, Мухар-Шэбэрэй аймагуудта муу бэшээр ябуу...жа байнхай. Эндэ намартаа тарялан, сабшалан, ...бэлшээри дээрэ хэгдэхэ хүдэлмэри наринаар тодорхой...жо, тэрэниие бэелүүлхын түлөө социалис мүрысөөн ... хүсэтэйгөөр дэлгэрэнхэй. Фермэ шадарай участо... хорёолхо, посхоод бариха модон бэлэдхэгдэжэ ...на.

...Гэбэшье олохон аймагуудта энэ шухала хүдэлмэри ... татагдажа байһаар. Захааминай, Зэдын, Загаа..., Хориин аймагуудай олонхи ажахынуудта габшагай ...һарын туршада хэгдэхэ хүдэлмэри хүсэд һайнаар ...логдоогүй, наг шэбхэ зөөхэ хүдэлмэридэ оньһо...лагдамал отрядууд нэмэжэ табигдаадүй байна. Мүн ...уурнии системэнүүдые сэбэрлэхэ, заһабарилха ху... аалиар хэгдэнэ. Тарялан, сабшалан, бэлшээри ...о һургааг, бахана бэлэдхэхэ, хорёо бариха хүдэл...халаадүй. Энэ ехэ ажалда олонниитэ зон хабаадуу...гүй байна.

...Габшагай хоёр һара үнгэргэхэ хэрэгтэ бии байгаа ду...нуудые тэсэхээр бэшэ. Партиин райкомууд, айм...комууд энэ шухала хүдэлмэрине нарин хиналга..., габшагай хоёр һарын түсэбөөр хараалагдаһан ...хүдэлмэрине саг соонь, һайн шанартайгаар бэе...лхын тула яаралтай хэмжээнүүдые абаха уялгатай. ...Колхоз, совхоз бүхэндэ габшагай хоёр һарын даабари ...гшэдэй дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэ..., тэдэнэрэй хэһэн хүдэлмэриин дүн саг үргэлжэ ...жэс, түрүүшүүлые урмашуулжа, гээгдэгшэдтэ бодо...һаламжа хүргэжэ байха шухала.

...Эрхим колхозникууд, совхозуудай хүдэлмэришэд! Ту... табан жэлэй һүүлшын жэлдэ—1975 ондо тарялан, ...лангай ургаса эрид дээшэлүүлхын түлөө мүнөөнһөө ..., газар һайжаруулха габшагай хоёр һарын дааба... сүм дүүргэе!

...ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

...НҮХЭР Д. Г. РАДНАЕВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ...ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

...һөөр 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, ...лсикын Дотоодын хэрэгүүдэй министерствын орга...а удаан саг соо үнэн сэхээр алба хэһэнэйнь түлөө ...ай АССР-эй Дотоодын хэрэгүүдэй министерствын ...й начальник нүхэр Доржи Гылыкович **Радназвые** ...ай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй ...лэй **грамотаар** шагнаха.

...Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
...Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

...лаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
...74 оной октябриин 18.

Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 247 (13736) | 1974 оной октябриин 20, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

Советскэ Союзай ажалшад! Ажалда коммунис ёһоор хандадаг байхын түлөө тэмсэгты! Ниитын зөөридэ тон гамтай хямгатайгаар хандагты, арьбадхагты! Түүхэй эд, түлишэ, электроэнерги, металл болон бусад материалнуудые алмаха, арьбалхын түлөө тэмсэгты!

(Агуухэ Октябриин социалис революциин 57 жэлэй ойдо зорюулжа КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан Уряануудһаа).

ПРОМЫШЛЕННОСТЬ—ХҮДӨӨ АЖАХЫДА

ТЭД ЭНД ЭШЬЕ, БИД ЭНД ЭШЬЕ

Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводой коллектив Яруунын аймагай хүдөө ажалшадтай барисаатай болоһоор үнихэнэй. Заводоймнай коллектив хүдөө ажалшадтаа элдэб зүйлэй станогуудые үгэдэг. Байрын гэрнүүдые, кошара, фермэнүүдые барилсадаг. Оньһон техникэеэ заһабарилха хэрэгтэнь ехэхэн туһа хүргэдэг, запчастьнуудые эльгээдэг. Бэрхэ слесарьнууднай хүдөө гаража, комбайн, тракторнуудыень заһабарилалсадаг заншалтай болонхой.

Заводоймнай барилгашад аймагай түб Нарһата һууринда 600 хүнэй багтаха соёлой ордон барижа үгэһэн юм. Аймагай библиотекэдэ 500 ном һаяшаг эльгээгээбди. Соёлойнь ордондо хүгжэмэй инструментнүүдые үгэһэн байнабди. Шэнээр баригдаһан соёлой ордон соо «Орденто заводоймнай хүдэлмэришэдэй ажаһуудал» гэһэн фотовыставкэ үнгэргэжэ, Яруунын аймагай ажалшадые хүдэлмэришэдэйнгөө байдал һуудалтай танилсуулаа һэмди. Байгша оной февраль һара соо Яруунын эрхим түрүү механизаторнууд, һаалишад, хонишод манай заводой хүдэлмэришэдтэ айлшаар ерэжэ, ажалай түрүүшүүлэй заншалта слёдто хабаадалсаа бэлэй.

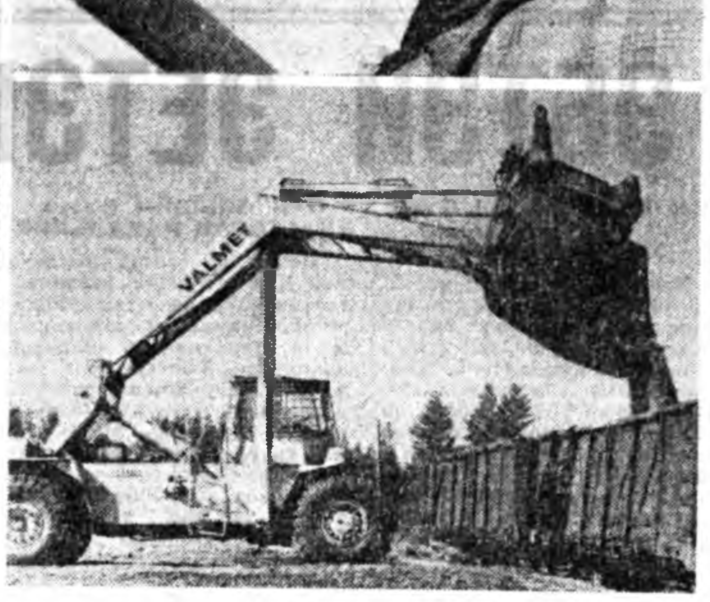
Яруунын аймагай хүдөө ажалшадта байрын гэрнүүдые, кошара, фермэнүүдые олоор баринабди. «Буряадай АССР-эй габьяата барилгашан» гэһэн нэрэ солотой бэрхэ хүдэлмэришэн Федор Яковлевич Мясников барилгашадай бригадые хүтэлбэрилнэ. Эдэнэр байгша он соо «Юбилейный» совхоздо 3 бүлэ айлай орохо гэр, Исэнгын совхоздо хонидой кошара, Яруунын совхоздо 8 бүлэ айлай орохо гэр, «Комсомольский» совхоздо гурбан бүлэ айлай орохо гэр барижа үгэһэн байна. Мясниковай бригадын хүдэлмэришэд һайн шанартайгаар гэрнүүдые барижа, хүдөө ажалшадаа баясуулна. Заводоймнай бэрхэ слесарь-сантехнигууд байгша он соо Исэнгын совхозой түб һууринай һургуули болон клубта халуун уурлай соргонуудые тодхожо үгэһэн юм. Шүрэб боолтонуудые бэлдэхэ токарна станогууд Яруунын, Исэнгын совхозуудта үгтэһэн байна. Заводоймнай барилгашад, «Комсомольский» совхоздо 334 толгой малай байрлаха оньһожоруулагдамал фермэ барижа эхилэнхэй. Энэ барилгаяа жэлэй дүүрэтэр ашаглалгада үгэхөөр уялга абанхай.

Заводоймнай хүдэлмэришэд нигэжэ шадаха зэргээрээ Яруунын аймагай хүдөө ажалшадта туһална. Таряа тариха, хуряаха, тэжээл бэлэдхэхэ халуун хаһа сагай орожо ерэхэдэ, олон хүдэлмэришэд хүдөө гарадаг байха юм. Заводтомнай хүдөө ажалшадта шефскэ туһаламжа хүргэжэ байха совет эмхидхэгдэһэн юм. Энэ соведэй гэшүүдээр инженернүүд, цехүүдэй, таһагуудай начальнигууд, хүдэлмэришэд дэбжүүлэгдэдэг. Энэ совет тусхай түсэбөөр ажалаа эмхидхэдэг. Квартал бүхэнэй дүүрэхэдэ, бултадаа сугларжа, хүдөө ажалшадта туһаламжа үзүүлхэ талаар хүдэлмэриин хэр ябуулагдажа байһан тушаа хөөрэлдэдэг, тусгаар шиидхэбэринүүдые гаргадаг болонхой. Манай орденто заводой коллектив Яруунын аймагай ажалшадтай холбоо барисаагаа улам бэхижүүлнэ. Энэ холбоо барисаамнай али алиндамнайшье ашатай туһатай бшуу.

А. ГАВРИЛОВ,
заводой шефскэ туһаламжын соведэй түрүүлэгшэ.

ХОЛТОҺОНҺОО ОРОДОГ ОЛЗО

Целлюлозно болон гидролизно промышленностиин предприятинуудта шухала хэрэгтэй продукци үйлэдбэрилэн гаргахын тула ой модо бэлэдхэхэдэ гараһан үлэгдэлнүүдые хэрэглэдэг юм. Энэ хүдэлмэри Хандагатайн леспромхоздо жэл ерэхэ бүри һайжаруулагдана. Барилгада хэрэглэгдэхэгүй бүхы модон, мүн түлеэнэй үлэгдэл хэршэгдэн буйлуулагдана. Тиихэдэ бүри һаяхан тус леспромхоздо шэнэ түхэлэй продукци — шэнэһэнэй холтоһо худалдадаг болобо.

Хара-Хүтэл, Ехэ-Горхон гэжэ ой модоной пунктнуудһаа леспромхозой оньһожоруулагдамал доодо складта зөөгдэдэг шэнэһэн модоной холтоһыень хуулажа абахын тулада «МСГ-4» гэжэ түхеэрэлгэ хэрэглэгдэнэ.

Анхандаа оройдоо хэрэглэгдэдэггүй байһан холтоһон предприятида ехэхэн олзо оруулна. Тонно холтоһон 55 түхэригөөр сэгнэгдэнэ. Тиихэдэ нэгэ вагон холтоһон 850 түхэригэй болоно. Красноярска хизаарай Ачинск городой Тарушинска арһа будадаг завод Хандагатайн леспромхозой бэлэдхэһэн шэнэһэнэй холтоһо угаа дуратайгаар худалдан абана. Шэнэһэнэй 120 тонно холтоһон энэ заводто мүнөө эльгээгдээд байна.

«МСГ-4» гэжэ түхеэрэлгын оператор Василий Щитин, «Б-22» түхэлэй транспортерой оператор Александр Гаврилов, строповщик Петр Патрахин гэгшэд шэнэ продукци гаргалгада эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Мүнөө леспромхозой хүдэлмэришэд «МСГ-4» гэжэ хоёрдохи түхеэрэлгэ тодхожо байнхай. Тэрэнэй хүдэлжэ эхилхэдэ, шэнэһэнэй холтоһон хоёр дахин ехээр бэлэдхэгдэдэг болохо юм. Тиимэһээ модоной үлэгдэлһөө абтадаг олзо хоёр дахинаар дээшэлхэ болоно бшуу.

В. НИКОЛАЕВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. «МСГ-4» гэжэ түхеэрэлгын оператор В. Щитин. 2. Юумэ ашаалдаг оньһон түхеэрэлгын оператор Г. Менохов. 3. Шэнэһэнэй холтоһо вагонуудта ашажа байна.

Авторай фото.

ШЭНЭ ТАСС ҺОНИН

Н. В. Подгорный Турциин парламентын делегацитай уулзаба

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный Национальна палатын түрүүлэгшэ Кемаль Гювен түрүүтэй Турциин парламентын делегацитай октябриин 18-да Кремль соо уулзаа.

Хани халуун, хүршэ һайн совет-түүрэг харилсаануудые хүгжөөхэ асуудалнууд, тэрэшэлэн уласхоорондын шухала асуудалнууд Н. В. Подгорный Кемаль Гювен хоёрой хөөрэлдөөнэй үедэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

Хани халуунаар үнгэрһэн хөөрэлдөөн дээрэ СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй Түрүүлэгшэ В. П. Рубен, СССР-эй Верховно Соведэй депутат А. А. Кокарев, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй уласхоорондын холбооной таһагые даагша В. В. Высотин, тэрэшэлэн Турциһаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд И. Тюркмен байлсаа.

(ТАСС).

70 жэлдэ ленинскэ партиин зэргэдэ

Ородой түрүүшын революцида, Агуухэ Октябриин социалис революцида хабаадагша, Социалис Ажалай Герой Л. А. Фотиевагай коммунистнуудай алдарта партиин зэргэдэ ороһонһоо хойшо 70 жэл гүйсэбэ.

Лидия Александровна В. И. Ленинэй Түбэй музейдэ удаан жэлдэ хүдэлөө юм. Тэрэниие ёһолон хүндэлэлгэ октябриин 18-да музей соо болоо. Партиин үнинэй ветеранние сугларагшад хани халуунаар угтаһан байна. Л. А. Фотиевада КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй эльгээһэн амаршалгын бэшэгэй уншагдахада, зал соо нэрьемэ альга ташалган болоо.

Амаршалгын тэрэнэй ажал ябуулгада үндэр сэгнэлтэ үгэһэнэйнь түлөө нүхэр Л. И. Брежневтэ Л. А. Фотиева халуун баясхалан хүргөө.

В. И. Ленинэй Түбэй музейн хүдэлмэрилэгшэдэй зүгһөө тэрэнэй директор О. С. Кривошеина, партийна организациин секретарь В. И. Девятов Лидия Александровнае амаршалаа.

(ТАСС).

Совет делегаци—ФРГ-дэ

БОНН. (ТАСС). Албанай хэрэгээр ФРГ-дэ ошоод байһан СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Н. А. Тихонов түрүүтэй СССР-эй Верховно Соведэй делегаци орон соогуур ябаһанайнгаа һүүлээр Бонн бусажа ерэбэ.

Бундестагтахи Г. Вернер түрүүтэй СДПГ-эй хүтэлбэритэй совет парламентаринуудай делегаци уулзаһан байна.

СССР-һээ ФРГ-дэ байдаг элшэн сайд В. М. Фалин СССР-эй Верховно Соведэй делегациин хүндэлэлдэ зорюулжа, уулзалга хээ.

ФРГ-гэй федеральна канцлер Г. Шмидт Н. А. Тихоновтэй уулзажа, СССР ФРГ хоёрой хоорондохи харилсаанда хабаатай зарим асуудалнуудаар хөөрэлдэһэн байна.

Хани халуунаар үнгэрһэн хөөрэлдөөндэ СССР-эй Верховно Соведэй депутат Л. М. Замятин, СССР-һээ ФРГ-дэ байдаг элшэн В. М. Фалин хабаадалсаа.

* * *

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Н. А. Тихонов түрүүтэй СССР-эй Верховно Соведэй делегаци октябриин 18-да Боннһоо Москва бусажа ерэбэ.

ЕВРОПЫН КОММУНИС БА ХҮДЭЛМЭРИШЭНЭЙ ПАРТИНУУДАЙ КОНФЕРЕНЦИ ЗАРЛАХА ТУХАЙ

Европын коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай зүбшэлхы уулзалга Польшын хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин ба Италиин коммунис партиин үүсхэлээр 1974 оной октябриин 16-һаа 18 хүрэтэр Варшавада болоо.

Уулзалгада хабаадаһан бүхы партинууд аха дүү ёһоор һанамжануудаа һайса мэдэлсээ. Тэрэнэй эсэстэ Европын коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай конференцидэ бэлдэхэ, тэрэниие зарлаха шухала ба таарамжатай байһан тухай үгэеэ ойлголсоо.

1975 оной тэн багаар конференци зарлахада таарамжатай гэһэн һанамжа хэлэгдэһэн байна.

Европодо эб найрамдалай, бэе даанхай байдалай, харилсаа холбооной ба социальна дэбжэлтын түлөө тэмсэл гэһэн темэдэ конференци зорюулагдаха ёһотой гэжэ хэлсэгдээ.

Конференци Германиин Демократическа Республикада болохо ёһотой гэжэ хүсэжэ байһанаа уулзалгада хабаадагшад элирхэйлэн мэдүүлээ. Германиин Социалис нэгэдэмэл партиин түлөөлэгшэд тэрэниие һайшаалтайгаар угтаа.

Аха дүү партинуудай бэлдэлгын уулзалганууд 1974 оной декабрьда—1975 оной январьда болохо юм.

Үгэеэ ойлголсолгын, пролетарска һанал нэгэдэлгын оршон байдалда, аха дүү партинуудай хоорондохи харилсаанай ёһо заншалда хүсэд тааруугаар зүбшэлхы уулзалгын хүдэлмэри үнгэрөө.

УКРАИНЫН ГАЗАР ДЭЭРЭ ҺАЙНДЭР БОЛОБО

КИЕВ. (ТАСС-ай корр.). Фашис эзэмдэгшэдһээ Украинын газарай сүлөөлэгдэһөөр гушан жэлэй ойе совет Украинын ажалшад манай Эхэ ороной олон арад үндэһэтэнэй аха дүү арадуудай эбтэй бүлэ дотор баяр баясхалантайгаар тэмдэглэжэ байна. Гэгээн гэрэлтэ, баясхаланта һайндэр айл бүхэндэ тэмдэглэгдээ, хүн бүхэнэй сээжэ зүрхые баярлуулаа.

Совет Украинын ниислэл — баатар-хото Киев гоё һайхан, тэрэнэй талмайнууд ба проспектнүүд һайндэрэйхеэр гоёон шэмэглэгдэнхэй. Олон тоото киевэйхид, союзна республиканууднаа ерэһэн айлшад В. И. Ленинэй памятнигай дэргэдэ октябриин 18-да сугларба. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Украинын Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь В. В. Щербицкий, УССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ И. С. Грушецкий, УССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. П. Ляшко, тэрэшэлэн баярай һайндэртэ хабаадахаяа Киев ерэһэн делегацинуудай хүтэлбэрилэгшэд памятнигай дэргэдэ сэсэгүүдые табяа.

Хэтэ мүнхын алдарай парк соо Танигдаагүй солдадай хүүрэй, дайнай баатарнуудай памятнигууд болон хүшөөнүүдэй дэргэдэ веногууд, сэсэгүүд табигдаа.

Немец-фашис эзэмдэгшэдһээ совет Украинын сүлөөлэгдэһөөр 30 жэлэй ойдо зорюулагдажа, партийна, советскэ, ниитын эмхинүүдэй түлөөлэгшэдэй, Совет Армиин ба Далайн-Сэрэгэй Флодой сэрэгшэдэй баярай суглаан «Украина» гэжэ Соёлой ордон соо болоо.

Республикын хүтэлбэрилэгшэд, баярай һайндэргэ ерэһэн делегацинуудые толгойлогшонор, сэрэгэй начальнигууд, Украиные сүлөөлхын түлөө байлдаануудта эдэбхитэйгээр хабаадагшад, партизанууд, подпольщигууд байһан хүнүүд, республикын солото хүнүүд, олониитын түлөөлэгшэд президиумдэ һууба.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэй КПСС-эй ЦК-гай Политбюро хүндэлэлэй президиумдэ ехэ хүндэтэйгөөр һунгагдаа.

Немец-фашис булимтарагшадһаа совет Украинын сүлөөлэгдэһөөр 30 жэлэй ой тухай КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Украинын Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь В. В. Щербицкий үгэ хэлээ.

Совет Украинын газар дээрэ дайлалдаһан совет сэрэгшэдэй дайшалхы габьяа, саг зуура эзэмдэгдэһэн районуудай хүн зоной дайсанда эсэргүүсэн хэһэн тэмсэл тухай, ара талада совет хүнүүдэй хэһэн үсэд шанга хүдэлмэри тухай В. В. Щербицкий дэлгэрэнгыгээр хөөрэһэн байна.

Партиин асари ехэ хараа түсэбүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхын, коммунизм байгуулгада бүри ехээр туһа нэмэри оруулхын тулада украин арад бүхы хүсэ шадалаа зорюулха гээд Украинын Компартиин ЦК-гай, республикын Верховно Соведэй Президиумэй ба Министрнүүдэй Соведэй зүгһөө, совет Украинын 2,5 миллион тоото коммунистнуудай отрядай, бүхы ажалшадай зүгһөө Коммунис партиие, тэрэнэй Центральна Комитедые В. В. Щербицкий найдуулаа.

Польшын хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Профсоюзуудай Центральна Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Владислав Кручек, Чехословакиин Компартиин ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, Словакиин Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь. Словакиин Национальна фронтын түрүүлэгшэ Йозеф Ленарт гайхамшаг ойтой дашарамдуулан, сугларагшадые халуунаар амаршалһан байна.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневтэ эльгээхэ амаршалгын бэшэгые баярай суглаанда хабаадагшад нэгэн дуугаар, угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр баталан абаа.

Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ эльгээгдэхэ амаршалгын бэшэгые баярай суглаанда хабаадагшад ехэ дэбжэлтэтэйгээр баталан абаа.

ЗАНШАЛТА ҺАЙНДЭР

Эдеэ хоолой промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй үдэртэ зорюулагдажа, Москвада октябриин 18-да баярай суглаан болобо. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо З. Н. Нуриев, КПСС-эй ЦК-гай хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин таһагые даагша Ф. И. Молчалин, СССР-эй министрнүүд С. Ф. Антонов, Г. С. Золотухин, А. И. Струев, ниитын эмхинүүдэй түлөөлэгшэд, үйлэдбэриин түрүүшүүл президиумдэ һуугаа.

СССР-эй эдеэ хоолой промышленностиин министр В. П. Леин элидхэл хэһэн байна.

КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ эльгээгдэхэ амаршалгын бэшэгые баярай суглаанда хабаадагшад нэгэн дуугаар баталан абаа.

(ТАСС).

СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

Мүнөө жэлдэ ноябриин 1-дэхи декадада хүдэлмэриин бэшэ дүрбэн үдэр зэргэлнэ, ноябриин 7 ба 8-да — һайндэрнүүд, ноябриин 9 ба 10-да амаралтын үдэрнүүд тудалдана. Хүдэлмэриин сагые бүри үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ, арадай ажахые хүгжөөхэ табан жэлэй түсэбэй даалгабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхэ зорилгоор СССР-эй Министрнүүдэй Совет 1974 оной ноябриин 10-ниие хүдэлмэриин үдэр гэжэ гоолохоор тогтообо.

Хүдэлмэришэд ба алба хаагшадай хэрэглээгүй 1974 оной ноябриин 10-най амаралтын үдэрые тэдэнэй жэл бүриин амаралтада нэмээн хамталаад, хүлэһыень түлэхэ.

МАНАЙ ҮЕ САГАЙ БАРИЛГА— БҮГЭДЭ АРАДАЙ ХЭРЭГ

БАМ-ай баригл... хэрэглэдэг бүхы тех... ги, механизмуудтаа ... дын һүлдэ тэмдэг таб... заншалтай юм. Шэн... шина дээрэ энэ һ... тэмдэгэй хадагдажа... һаниинь энэ зураг ... харуулагдана.

БАМ—ХХ-дохи зуун жэлэй эгээл асари ехэ барилга болоно. Тэрэ ойроо хүргөөгүй Зүүн Сибирь болон Алас-Дурнын газар дайдые һэтэ сохин гараха юм. Байгаалиин барагдашагүй ехэ баялигтай Сибиринн нэлэнхы ехэ дайдаар зурыха энэ түмэр замай барилга промышленна шэнэ ехэ район байгуулха арга олгоно: тэрэ зам зубшаад тосхонууд, городууд бодохо, промышленна предприяти ба руднигууд баригдаха, мүн хүдөө ажахын томо предприятинууд байгуулагдаха юм.

Байгал-Амарай харгы 3200 километр утатай байха. Тэрэнэй 624 километрынь манай республикын хойто зүгэй газар дайдаар, 277 километрынь Эрхүүгэй областиин, 435 километрынь Шэтын областиин, 1273 километрынь Амарай областиин, 592 километрынь Хабаровска хизаарай газар дээгүүр гараха юм. Магистралиин баригдаха газарта инженернэ хэдэн зуутаад тон орёо түхеэрэлгэнүүд—түмэр замай хүүргэ, тоннель гэхэ мэтэ барилга хэгдэхэ байна.

БАМ-ай эгээл орёо барилганууд манай республика дотор хэгдэхэ юм. Тиимэһээ орёо барилга эрхилхэ «Главтоннельметростройн» 11-дэхи тоннельнэ отряд манай эндэ ерэнхэй. Тус отрядай коллектив хоёр ехэ тоннель—6,7 километр утатай Байгалай, 15,3 километр утатай Хойто-Муйска тоннель хада уула доогуур бариха юм.

«Сибгипротранс», «Ленметропроект» институдуудай, мүн бусад зарим организацинуудай проект зохёогшод, газар шэнжэлэн тодорхойлогшод харюусалгатай үүргэ дүүргэнэ. Байгаалиин шэмэрүүн хүйтэн, газарай ехээр хүдэлдэг, олон хада уулануудтай, геологическа талаараа ехэ бэрхэшээлтэй эрхэ байдалда барилгын бүхы хүдэлмэри ябуулха бэлдэлгэ хэхэ, проект зохёохо даабари тэдэнэр дүүргээ, дүүргэжэшье байна.

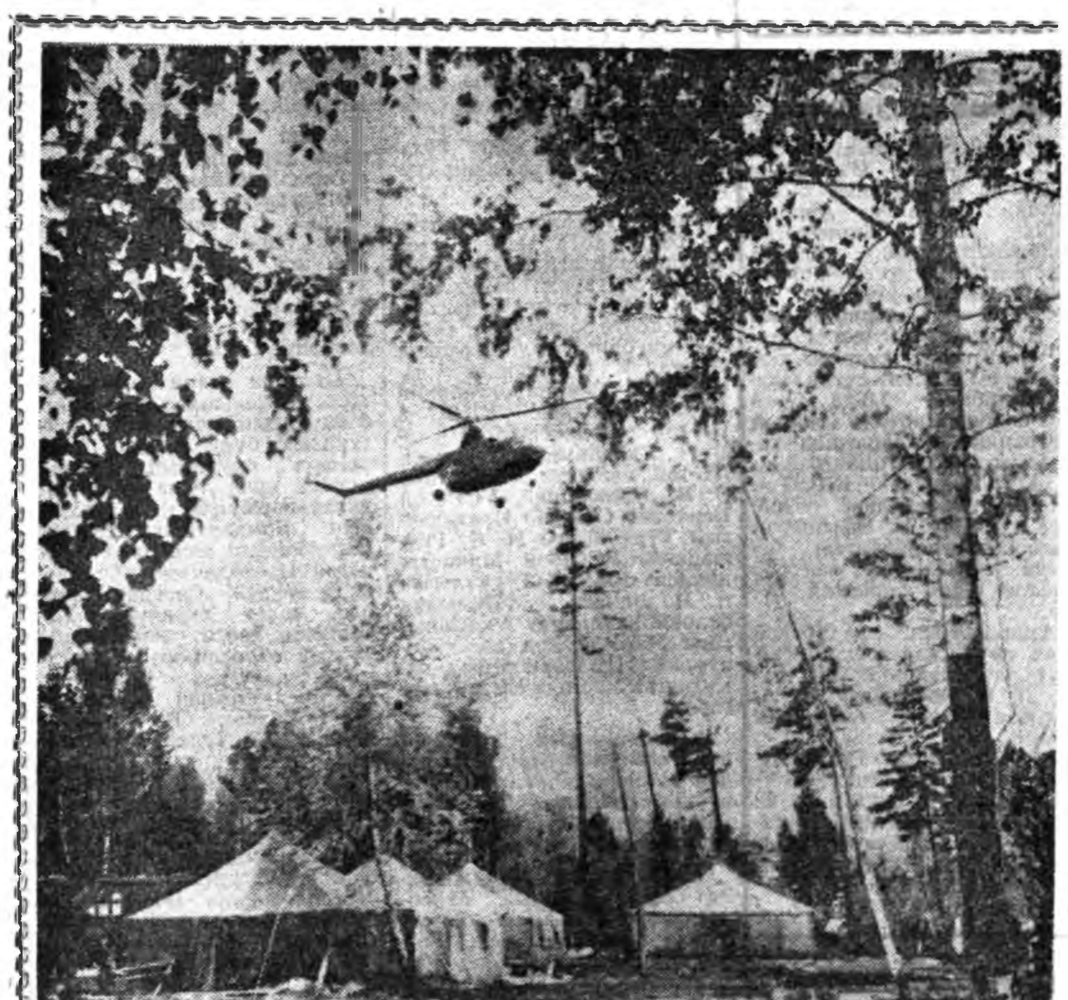
11-дэхи тоннельнэ отрядай Нижне-Ангарскда бууһанһаа хойшо горитой хүдэлмэри хэгдээ. 450 километрэй зайда газар сэбэрлэгдээ, 350 километрэй автомобильна харгы татагдажа эхилээ. 650 кубометр газар малтагдаһан байна. Вертолёдуудай бууха талмай бэлэдхэгдээ, гэр байра баригдажа эхилээ. Материалнуудые, эдеэ хоол хадагалха складууд, столово гэхэ мэтэ баригдажа байна.

Хойто-Муйска, Байгалай тоннель бариха бэлдэлгын, мүн эдэ тоннельнүүдтэ хүрэхэ трасса татаха хүдэлмэри энэ жэлдэ дүүргэгдэхэ ёһотой. Тэрэнэй һүүлээр Урда-Муйска тоннельдэ хүрэхэ харгы татагдаха юм. Автомобильна харгы, Байгал-Амарай магистраль бариха хүдэлмэри бэелүүлхэ зургаан участок эмхидхэгдээ.

Харьковска, Бакинска метро барилсаһан О. Б. Альшин, Ленинградай метро барилгада хабаадалсаһан нүхэр Черпас, Москвагай метрополитен барилсаһанай һүүлээр Абакан—Тайшет гэһэн түмэр харгын тоннель таталга дээрэ хэдэн жэл ажаллаһан нүхэр Усенко, мүн Харьковска метро барилсаһан нүхэр Журбин участогуудай начальнигуудаар томилогдоо. Тазы—Уоян гэһэн авто-харгы татаха участогые нүхэр Фёдоренко толгойлно. Дүй дүршэлтэй, хэдэн тоннель, метро барилгада хабаадалсаһан бэрхэ хүдэлмэрилэгшэдтэй хамта БАМ барилсахаяа олон залуушуул оронойимнай зүг бүхэнһөө ерэнхэй.

Ород, украинец, белорус, татар, казах, буряад, мүн манай агууехэ Совет оронной бусад арадуудай түлөөлэгшэд БАМ-ай барилгада хабаадалсажа байна. Оронойимнай олон завод, фабрикануудай коллективүүд БАМ-ай захилые түрүүшын ээлжээндэ дүүргэхэ гэжэ оролдоно.

Агуу ехэ энэ барилгада хабаадагшадай түрүүшын алхамууд, ажал хэрэг тухай эндэ толилогдоһон материалнууд соо хэлэгдэнэ.

Вертолёт ээлжээтэ ниидэлгэдээ. Доронь барилгашадай палатканууд.

А. ИСТОМИНОЙ фотонууд.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: агууехэ магистралиин орёо ута тоннель бариха даабаритай тоннельнэ 11-дэхи отрядай 1-дэхи участогай экскаваторщигууд Валерий Мещеряков (зүүн гартань), Виктор Куренков тоннель хүрэхэ харгы барилгын газар малтадаг юм. Эдэнэр даабаряа холо үлүүлэн дүүргэнэ.

ЭМХИДХЭЛЭЙ, АЖАЛАЙ ТҮРҮҮШЫН АЛХАМУУД

Орёо ехэ, тон харюусалгатай зорилго Байгал-Амарай түмэр харгы татагшадай урда табигдаа. Иимэ зорилго һайн эмхидхэлтэй, түгэс бэлдэлгэтэй коллективэй бэелүүлжэ шадаха байһаниинь элитэ. Тиимэһээ бүри хүсэтэй, зохёон байгуулхы шадалтай, хүсэд һайнаар мэргэжэһэн коллектив байгуулха гээшэ манай 11-дэхи тоннельнэ отрядай партийна организациин, бүхы коммунистнуудай гол шухала хэрэг болоно.

Тоннель баригшадай коллектив эмхидхэлэйнгээ орёо зам гаталжа ябана гэхээр. Ехэ оронойнгоо олон тээһээ, хизаар бүхэнһөө ерэһэн хүнүүдһээ коллективнай бүридэнэ. «Главтоннельметростройн» кадрова хүдэлмэришэд тэдэнэй гол хүсэн болоно. Олонхи хүдэлмэрилэгшэд томо томо городуудта метро, тоннель барилсаһан, дүй дүршэлтэй хүдэлмэришэд юм.

Бидэнэр участок, бригада, звенонуудые эмхидхэхэдээ, нэгэ нютагһаа ерэгшэдые хэдэн тээшэнь тараахагүй, нэгэл коллектив, бүлэгтэ үлөөхые оролдообди. Яахадааб гэхэдэ, тэдэнэр сугтаа ажаллаһан тула бэе бэеэ һайн мэдэхэ, абари зангаараа дадалсаһан байна. Хэрбээ тэдэниие таһалжа, ондоо тээшэнь эльгээгээ һаамнай, үйлэдбэриин шэнэ коллектив бүридхэн байгуулха сагнай ниилээд унжагайрха һэн.

Гадна хэдэн городуудта тоннель барилсаһан хүдэлмэришэд газар дорохи ажал хэхэ, ажалаа зүбөөр эмхидхэхэ дүй дүршэлтэй, тусхай бэлэдхэлтэй байна. Тиимэһээ тэдэнэр агууехэ барилгада шухала хэрэгтэй дүршэл халан хэрэглэхэ, эгээл хэрэгтэй, үнэтэ юумыень, шэнэ түрүү онол аргыень халан абалсаха аргатай гээшэ.

Иимэ гуримаар коллективүүдээ байгуулхадаа, тэдэнэй дунда социалис мүрысөө зүбөөр эмхидхэхэ аргатай болообди. БАМ-ай барилгада али нэгэ город, республика түлөөлһэн хүнүүд ажаллана. Тэдэниие эндэ эльгээһэн коллективүүдэйнгээ урда өөһэдынгөө харюусалга һайн мэдэрнэ. Энэ ушарһаа тэдэнэр коллективэйнгээ нэрэ хүндэ дээрэ үргэжэ ябахые оролдоно гээшэ. Тэдэнэр тоннельнэ отрядайнгаа, мүн урдань ажаллаһан коллективэйнгээ урда харюусалгатай, мэдэлтэй болоно.

Тоннель бариха гол хүдэлмэриин эхилхэдэ, бидэнэр шэнэ хүдэлмэришэдые нэмэн абахабди. Тиихэдээшье урдань сугтаа хүдэлһэн бүлэг хүдэлмэришэдые, комсомол залуушуулые, Совет Армиин зэргэһээ табигдаһан хүнүүдые шэлэн абаха гурим баримталхабди. Бүлэг хүдэлмэришэд, бэлэн коллективүүд орёо участогуудта табигдаха, бэрхэшээлтэй ямаршье даабари дүүргэжэ шадаха байна.

Ажалай коллективүүдые партийна организацинууд толгойлон хүтэлбэрилдэг гээшэ. Тэдэнэр коллективүүдэй моральна түшэг тулгуури болоно, тэдэниие нэгэдүүлжэ, эмхи гуримтай, дайшалхы хүсэ шадалтай болгоно гэхээр.

Манай партийна организаци үшөө залуу, 1974 оной майн 19-дэ Улаан-Үдэдэ байгуулагдаа. Энэл үдэр партиин обкомой политгэгээрэлэй байшан соо эмхидхэлэй партийна суглаан үнгэргэгдэжэ, партбюро һунгагдаһан байна. Тиихэдэ 17 коммунист тоологдоо һаа, мүнөө тэдэнэй тоо 70 шахуу болонхой.

Партийна организаци байгуулагдаһан түрүүшын үдэрһөө коллективээ эмхидхэн хүтэлбэрилхэ, хүмүүжүүлхэ асуудалда гол анхаралаа хандуулна. Кадрнуудаа участок, бригада, звенонуудта зүбөөр хубаарилан табиха, партийна нүлөө дээшэлүүлхэ гэжэ анхараабди. Харюусалгатай ажал коммунистнуудта даалгагдаа. Отрядай бүхы зургаан участогуудта партийна эхин организацинууд, партийна бүлэгүүд байгуулагдаһан юм. Эдэ эхин организацинууд олон коммунистнуудтай бэшэшье һаа, коллективүүдэйнгээ гол хүсэн болонхой. Тэдэнэр хүдэлмэришэдэй дунда социалис мүрысөө эмхидхэн хүдэлмэрилнэ. Агитатор, политинформаторнууд ажаллана, лекци, элидхэлнүүд уншагдана.

Партийна суглаанай үүргэ, удха шанар дээшэлүүлхэ асуудалда партийна бюро ехэ анхарал хандуулна. Гол шухала, түрүүшын ээлжээндэ коллективүүдэй шиидхэхэ ёһотой асуудалнууд партийна суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэлгэдэ табигдана. Энээниие гэршэлһэн нэгэ баримта дурдамаар. Захиргаанай аппарадай коммунистнуудай суглаан дээрэ үбэлжэлгэдэ бэлдэлгэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдээ. Һайн бэлдэлгэтэйгээр үбэлэй шэмэрүүн хүйтэн сагые угтаха ябуулгануудые хараалһан шиидхэбэри абтаһан байна. Тэдэнэй дүүргэлтэ шалгаха штаб эмхидхэгдээ. Штаб дайшалхы ёһоор ажаллажа эхилээ. Штаб унагаагдаһан модо саг дарыдань хюрөөдэхэ, пилорамануудые бүхы хүсэндэнь хүдэлгэхэ талаар хэмжээ абанхай. Тэдэнэй ёһотой һайнаар ажаллаһанай ашаар бүхы хэрэг урагшатай һайн. Модон саг соогоо хюрөөдэгдэжэ, сэбэрлэгдэжэ, гэр барилгада хэрэглэгдэнэ. Олон барилгануудые түргэдхэхэ хэмжээ штаб бэелүүлээ. Столово, овощехранилищи хараалагдаһан саг болзор соонь тушаахые уряалһан плакат, лозунг хадагдаа. Эдэ объектнүүд саг болзор соогоо тушаагдаһан байна.

Отрядай хүдэлмэрилэгшэдэй культурно-ажаһуудалай эрилтэ хангалга һайжаруулха асуудал парторганизациин анхарха шухала хэрэг болонхой. Культурно-ажаһуудалай эрилтэ, медицинскэ хангалга, худалдаа наймаа һайжаруулха хэрэгтэмнай партиин Хойто-Байгалай райком, аймсоведэй гүйсэдком ехэ туһаламжа бидэнэртэ хүргэнэ. Тэдэнэртэй сугтаа бидэнэр тусхай график зохёогообди. Графигаар хараалагдаһанай ёһоор культурын, библиотекэнүүдэй, худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд, лекторнүүд, медигүүд участогуудаар ябадаг болоо.

Мүнөө участок бүхэн нүүдэл библиотекэтэй. Уоян, Курлы һууринуудта киностационар хүдэлнэ. Даваанда киноаппаратура тодхогдохонь. Ондоо газарнууд кинопередвижкээр хангагдана.

Комсомолой, профсоюзай организацинууд коллективүүдые байгуулгада бага бэшэ үүргэ дүүргэнэ. Отрядай профсоюзай комитет, участогуудта — месткомууд байгуулагдаа. Участогуудта комсомолой организацинууд эмхидхэгдэнхэй. Тэдэнэр 56 комсомолшуудые нэгэдүүлнэ. Комсомолой организацинууд нэмэжэ, ургажа байһаар. БАМ — комсомол-залуушуулай габшагай барилга гэжэ соносхогдоо һэмнай.

Тиимэһээ партийна организаци комсомолшуудай, залуушуулай дунда ябуулагдаха ниитэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайжаруулха гэжэ оролдоно. Николай Бардышевай даадаг бригада комсомолшууд, залуушуулһаа бүридэнхэй. Энэ бригада Николай Островскиин 70 жэлэй ойн хүндэлэлэй ажалай вахтада жагсаад, габшагайгаар ажаллаа. Тэдэнэр ажалһаа сүлөө сагтаа спортивна комплекс бариха шиидхэбэри комсомолойнгоо суглаан дээрэ абаһан байна. Комсомолшууд «бамовец» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэеэ харюулхаар ажаллаха, бэеэ абажа ябаха, мүн Нижне-Ангарск тосхондо ниитын гурим наринаар сахиха гэжэ шиидээ.

Спортивна организаци, спортивна командануудые байгуулха ээлжээтэ зорилго урдамнай табигдаа.

БАМ-ай барилгашадай эмхи гуримтай, журамтай коллектив байгуулагдажа байна. Болбосоронги, хүгжэнги үйлэдбэриин энэ коллектив агууехэ зорилгоёо бэелүүлжэ шадаха байһандаа батаар этигэжэ, энэ хүсэл зорилгодоо хүрэмөөр ажаллана.

Д. ВАСИЛЬЕВ.
11-дэхи тоннельнэ отрядай партийна организациин секретарь.

ХОДОДОО ТҮРҮ...

Манай үе сагай агууехэ барилга гэжэ нэрлэгдэһэн Байгал-Амарай магистраль бариха тухай шиидхэбэриин гарамсаар проект зохёогшодой, газар шэнжэлэгшэдэй урда ехэ харюусалгатай зорилго табигдаа һэн.

БАМ-ай гараха газар дайдые нарин нягтаар шэнжэлэн тодорхойлхо хэрэгтэй болоо. Буряадай АССР-эй, Шэтын областиин газар дайдаар зурыха трассын проект зохёохо, шэнжэлгын бүхы хүдэлмэри хэхэ даабари «Сибгипротранс» институдта даалгагдаһан байна. Хүн зоной һууришаагүй газарта томо барилга эрхилхын тула нэн түрүүн авто-харгы бариха, тэрэшэлэн түмэр замай харгы, тоннель, тосхон, станцинуудые барилгада хэрэгтэй бүхы материал, хэрэгсэлнүүдые зөөхэ арга хангаха шухала болобо.

Иимэ асуудал шиидхэхэ газар—шэнжэлэгшэдэй гурбан комплексно парти эмхидхэгдээд 1973 оной декабрь соо ажаллажа эхилээ. Үбэлэй шэмэрүүн хүйтэндэ, дулаан байрагүй газарта ажаллабашье, тэдэнэр ехэ һаатангүнгөөр, урдахи зорилгоёо бэелүүлжэ эхилһэн юм.

Гол түлэб залуушуулһаа бүридэһэн эдэ партинуудай мэргэжэлтэд һайнаар ажаллаа. Инженер В. Г. Глухоедов, геолог Н. Д. Гогуадзе, техник Яковлев трасса гаргаха хүдэлмэри эрхим бэрхээр дүүргээ. Инженернүүд В. А. Пальщиков, А. Г. Дитятлов отрядуудые хүтэлбэрилһэн байна. Машинын гаража шадахагүй газарта ябагаар ябажа байгаад, хойто зүг тээшэ трасса татажа шадаа. Мүн Н. И. Полозковой даадаг 7-дохи, В. В. Алексеенкын хүтэлбэрилдэг 24-дэхи партинуудай хүдэлмэрилэгшэд элдэб бэрхэшээлнүүдые зоримгойгоор дабажа гараа.

Барилга хэхэ, харгые богони болзор соо барижа дүүргэхэ арга олохо зорилго гурбан комплексно партинуудай урда табигдаһан байна. Тэдэнэр 100 километрэй харгы бариха шэнжэлгын бүхы хүдэлмэри дүүргэһэнэй һүүлээр институдта бусажа, тусхай чертеж, бусад документ бэлдэһэн юм.

Хожомоо БАМ-ай трассада «Сибгипротрансын» 12 парти гараа. Горитой ажал богони болзорто дүүргэх... ажалаа зүбөөр эмхид... рэгтэй болобо. Энэ ... вертоледуудай дүүр... гэнь тон ехэ һэн. Т... экспедициин ... В. В. Гринкевич вер... дай ниидэлгые бэе ... даажа абаһан юм.

Партинуудай бүх... жэлэгшэд, геологууд... харюусалгаяа мэдэ... хы мэргэжэл шадаб... ган ажаллаа. Поле... хүдэлмэриие түргэ... наар дүүргэхэ уял... дициин коллектив ... байна. Социалис мү... үрэ дүн саг соогоо ... на, түрүү коллекти... жуулгын улаан ... рюулагдана.

Экспедициин олон... мэришэд уялгануу... дээрэнь дүүргэжэ, ... һайшаалда хүрэмөө... лана. Инженернүү... шева, Срубас, Ант... логууд Яковлев, Ф... Ложкина, Кунекина, ... дэлгын мастернууд ... Казначеев болон бу... түрүүшүүл эрхим ... жэшээ харуулжа ...

Намарай саг дү... хада уланууд саһа... дажа эхилээ. Түрү... нуудай коллективүү... ажалаа дүүргээд, ... бари абажа байна. П... ерэхэ жэлдэ бэлд... бүтээгдэхэ ажалаа ... хойлно. А. н. ... В. В. Алексеенк... коллективүүд хэдэн ... рэй ажал дүүргэ... партиин хүдэлм... һуурин тосхонуудай ... бодохо, уурхайнуу... тагдаха талмайнуу... габари хэжэ эхил...

Газар шэнжэлэг... гууд яаралтай ... ажаллана. Саг ... яаруулна. Саһанай ... газар дайдын үбэл... лөөр хушагдатар ... бар, зунай хүдэлм... хэхэ бүхы бэлдэл... хэ хэрэгтэй ха юм. ... бусад барилга эр... лэдхэл хэдэг, трасс... хойлжо үгэдэг газ... лэгшэд, проект зох... додоо түрүү зэрг... Тэдэнэй гаталжа ... маар харгы, стан... нэ тосхон, городуу... дохо ха юм.

Ю. АПЫ...
2-дохи экспед...
главна ин...

Манай
ХӨӨРЭЛДӨӨН

ЭБТЭЙ ЭЕТЭЙ БҮЛЭДЭ АДЛЯ...

БАМ-ай барилгада элдэб мэргэжэлтэй хүдэлмэришэд хабаадалсана. Эхэ оромнай, бүхы совет араднай тэдэндэ туһаламжа хүргэнэ. Зарим барилгашад, туһаламжа хүргэгшэд энээн тухайгаа иигэжэ хөөрэнэ:

Б. В. ЧЕРПАС, 5-дахи УЧАСТОГАЙ НАЧАЛЬНИК

Проходчигуудай гол мэргэжэлтэй байбашье, бидэнэр модо отолон унагааха, харгы бариха ажал дүүргэнэбди. Тиимэһээ элдэб бэрхэшээлтэй дайралданабди. Бензохюрөө мэдэлдээ абахамнай бэлэн бэшэ байшоо. Гэбэшье энэ ажалда түргэнөөр дүршэжэ, богони болзор соо нормоёо дүүргэжэ эхилээбди.

Бидэнэр хүшэр эрхэ байдалда ажалланабди. Намагтай, шииг нойто ехэтэй газарта барилга эрхилхэ, бэлэдхэл хэхэ баатай болоно. Ямаршье бэрхэшээлэй дайралдабашье, хүдэлмэришэд зоримгойгоор урагшаа дабшана.

Энээнэй ашаар манай участогай коллектив ажалаа болзорһоонь урид дүүргээд, 3-дахи участогай хүдэлмэришэдтэй уулзан ниилээбди. Мүнөө хоёр участогай коллектив Хойто-Муйска дабаа гаталжа эхилээ. Даабаряа болзорһоонь уридшалан дүүргэхэ гэжэ коллективүүд оролдоно.

О. В. ВАЦУТКЕВИЧ, 6-дахи УЧАСТОГАЙ ХҮДЭЛМЭРИШЭН

Хаа хаанагүй һайн мэдээжэ болоһон энэ барилгада урдань олон метро барилсаһан, дүй дүршэлтэй хүдэлмэришэд хабаадалсана. Бишье иимэ мэргэжэлтэйб. 1963 онһоо 1974 он болотор Москвагай метрополитен барилсаһандаа урматайб. Харин манай үе сагай агууехэ энэ барилгада хабаадалсажа байһандаа бүришье омогорхоноб.

Газар доро ажал хэжэ дүршэһэн бидэнэр—хүдэлмэришэд бусад нүхэдтөө дүй дүршэлөө дамжуулан үгэнэбди. Карагандагай Михайловска 23-дахи шахтада ажалаймни намтар эхилээ һэн. Мүнөө В. С. Усенкын даадаг 6-дахи участогта ажалланаб.

Манай участок Байгалай тоннелиин баригдаха газарта ажаллана. Гэр байра бариха, проходческо ажал дүүргэхэ бэлэдхэл хэхэ зорилго бидэнэй урда түрүүшын ээлжээндэ табигданхай. Мүн «Шахтоспецстройн» субподрядна организациин хүдэлмэри дүүргэхэ талмай бэлдэхэ даабари манай участогта үгтөө. Бүхы хүдэлмэришэд уялга, харюусалгаяа мэдэржэ, оролдосотойгоор ажаллана.

О. Б. АЛЬШИН, 3-дахи УЧАСТОГАЙ НАЧАЛЬНИК

Манай участогай коллектив Хойто-Муйска дабаанда түргэнөөр хүрэхэ гол зорилготой. Тиигэжэ орон дотороо эгээл ута тоннель барижа эхилхэбди. Тиихын тула модо отолон унагаажа, эшэ үндэһэнһөөнь сэбэрлэхэ, харгы гаргаха хэрэгтэй. Мүн үбэлэй сагта автомашинын ябаха харгы татажа, тоннель барилгада хэрэглэгдэхэ материал, техникэ, түхеэрэлгэ шэрэхэ арга олгохо даабаритайбди.

Иимэ ажал июльһээ хэгдэжэ эхилээ. Тэрэ гэһээр 50 километр харгы татагдаа. Дабаан хүрэтэр үшөө 95 километрэй газар сэбэрлэжэ, харгы гаргахабди. Энэ ажал 5-дахи участогай хүдэлмэришэдтэй сугтаа октябрь-ноябрь һарануудай туршада хэхэбди.

Манай бүхы хүдэлмэришэд габшагайгаар ажаллана. Бидэнэр бэрхэшээлһээ айнагүйбди, даабаряа болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн хүсэл эрмэлзэлтэйбди.

И. С. ВОРОНИН, ХОЙТО-БАЙГАЛАЙ РАЙПОГОЙ ТҮРҮҮЛЭГШЭ

БАМ-ай баригдажа эхилхэтэй хамта бидэнэршье ехэ ажал хэхэ уялгатай болообди. Тусхай ОРС-ын эмхидхэгдэтэр барилгашадые эдеэ хоолоор таһалгаряагүй һайнаар хангаха хэрэгтэй байгаа.

Мяха, мяханай зүйлнүүдые, овощ, хартаабха гэхэ мэтээр барилгашадые ханганабди. Хоёр столово эмхидхэгдээ. Эдеэ хоолой зүйлнүүдые хадагалха тусхай газар бариха баатай бологдоо.

Гадна дулаан хубсаһа хунар, дулаан арһан дэгэл барилгашадта худалдахаар хараалагдаа. Теэд иимэ зарим зүйлнүүд дуталдана. Худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд участогуудаар ябажа, барилгашадые хангана.

Л. П. ИПАТОВА, АЙМАГАЙ ГЛАВНА ВРАЧ

Манай коллектив ажалдаа ехэ хубилалта хээ. БАМ-ай барилгашадые хангахаар, медицинскэ туһаламжа хүргэхөөр ажалаа эмхидхэжэ байнабди.

Тоннельнэ отрядай мүнгэ зөөреэр аймагай больницын стационар үргэдхэгдэжэ эхилээ. Ерэхэ жэлдэ Уоянай участково больница үргэдхэгдэхэ, шэнэ түхеэрэлгээр хангагдаха юм. Мүн шэнэ кабинет, лаборатори нээгдэхэ, материально-техническэ бааза һайжаруулагдаха байна.

Гэбэшье үшөө ехэ юумэ хэхэ хэрэгтэй. Санитарно-эпидемиологическа станци хүгжөөхэ шухала байна.

Аймаг доторнай барилгашадай табан участок һууришанхай. Тусхай график зохёогоод, тэрэнэй ёһоор участогуудай коллективүүдтэ медицинскэ туһаламжа хүргэгдэнэ. Санавиациин вертолёдууд ниидэнэ, һаядаа санавиациин филиал манай эндэ нээгдэхэ юм.

Байгалай болон Хойто-Муйска тоннель бариха газарта врачебнэ амбулатори нээхэ шухала гэжэ тоолонобди.

М. И. ХАМАГАНОВ, ХОЙТО-БАЙГАЛАЙ АЙМБЫТКОМБИНАДАЙ ДИРЕКТОР

БАМ-ай барилгашадта туһалха гээшэ манай хүндэтэ зорилго гэжэ тоолонобди. Теэд энэ хэрэгтэмнай элдэб бэрхэшээл тохёолдоно. Тэдэниие усадхаха, аша туһатай туһаламжа хүргэхэ талаар хэмжээ абажа байнабди.

Барилгашадта эльгээгдэхэ хубсаһа хунар, санитарна дотор хубсаһа гэхэ мэтэ оёдог болообди. Арһан малгай олоор оёжо эхилхэмнай. Мүн ангуушадай үмдэдэг гутал оёхо арга боломжотойбди.

Фотографууд, ... нууд участогуудт... Мүн барилгаша... хубсаһа хунар шэ... һабарилан хадх... эмхидхэгдээ.

Комбинадаймнай ... тив һайнаар ажал... талай түсэб үлүүл... нэ.

К. И. ЕМЕЛЬ... АЙМСОВЕДЭЙ ... КОМОЙ КУЛЬТУ... ҺАГЫЕ ДААГША

Аймагаймнай ... хүдэлмэрилэгшэд ... барилгашадые ... хүлеэн угтаа һэ... Нижне-Ангарскда ... ехээр баярлаабди. ... гэхэдэ, хүсэ ша... бэлигээ харуулан ... ехэ арга болом... дэндэ бии боло... хёор, БАМ-ай ... культура ехэтэй ... гэжэ мэдэржэ, тэ... дүршэл халан аб... һандаа найдааб...

Агууехэ энэ ба... най аймагые хүг... гаха байна. Шэн... город урган бодо... но-гэгээрэлэй ... нууд баригдаха ...

Манай хүдэл... бамовецууд суг... ханай самодеяте... жөөхэ гэжэ найд...

МҮНӨӨДЭР—ЭДЕЭ ХООЛОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИИН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ ҮДЭР

ХИЛЭЭМЭНЭЙ ЦЕХ СОО...

Улаан-Үдын хилээмэнэй ...рдохи завод... Городой ...д зонине эгээл шухала ...эн — хилээмээр хангажа ...даг үйлэдбэринүүдэй нэ... болоно. Тус заводой нэгэ... филиал ошожо, тэндэхи ...шадай хүдэлмэреэр hо...бобди. Филиал 1934 ... эмхидхэгдэжэ, тэрээн... хойшо нэгэшье таhал...гүй хүдэлнэ. 40 жэлэй ...аа соо хэды олон хүбэ... хилээмэ гаргаа гээшэб? ...алай ахалагша инженер-...олог Галина Дмитриевна ...баева цех соогуур да...жа, хэгдэжэ байhан ...лмэритэй танилсуулна.

...дэ дүрбэн бригада хү-...г юм. Тэдэнэр шэнии... гурилаар барихан хоёр ... зүйлэй хилээмэ гар... Бригада бүхэн халаан ... хоёр зүйлэй хилээмэ ... дээрэнь 11 тонно 620 ...рамм гаргаха даабари ... байдаг.

...тэ ороходомнай, коллек... дунда дэлгэрhэн со... мүрысөөндэ түрүү ...да ябадаг Тамара Фе...вна Лобазеровагай бри... хүдэлжэ байба. Энэ ...дада 14 хүн хү-... Тэдэнэй брига... Тамара Федоров... заводой ажалай тү...үүлэй нэгэн юм. Брига... ажал hайнаар эмхид..., жэл бүри эрхим үрэ ... түйлажа байдаг. Энэ ... тус бригадын гэшүүд ...айнгаа даабари 106 ...ент дүүргэхэ гэhэн со... уялга абаhан байгаа. ... хэлэhэн үгэеэ тэдэнэр ... дээрэнь бэелүүлжэ, ...ряа саг үргэлжэ 112 ...ент дүүргэжэ байна.

...эй эхин шатын ажал ...дэг — гурил hагшан сэ...дэг машинын хажууда ...бди. Тэндэ наhатайшаг ...н эхэнэр мэшээгтэй ... түргэнөөр машинын ... руу адхаад, үшөө нэгэ ...эй уялаа тайлажа за.... Энэмнай тус цехэй ... хүдэлмэришэн Анна ...фановна Молчанова ... Эрхимээр ажаллаhа-наингаа түлөө коммунис ажалай ударник гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэhэн байна.

Цех соогуур саашалхадаа, томо томо шаануудта дүтэлбэбди. «Эндэ дрожжо эhээгдээд, тусхай хобоогоор урдажа, сэбэрлэгдэhэн гурилтай холигдон, эhээбэри худхадаг машинада ородог юм» — гэжэ коммунис ажалай ударник Раиса Касимовна Апсалямова манда ойлгуулба.

Эhээбэри худхадаг машинын хажууда залуухан басаган яаралтайхан хүдэлнэ. Энэмнай Зоя Пестерева байба. Энэ нүхэр машина соо худхагдажа байhан дрожжо гурил хоёр дээрэ хэрэгтэй сагтань гурил нэмэжэ, эhээбэриеэ хэбтэ хубаахаар бэлэн болгоно. Хэды залуушье hаа, заводой ажалай түрүүшүүлэй зэргэдэ оролсожо, коммунис ажалай ударник гэhэн нэрэ зэргэтэй болонхой. Эгээл эндэhээ бэлэн болоhон эhээбэри хэбүүдтэ нэгэ адлиханаар хубаагдажа, пеэшэнүүдтэ конвейерээр оруулагдана. Тэндэhээнь амтатайханаар хамар сорьён, шаб шарахан хүбэригүүд гаражал байха юм.

Хэды олон хүнэй хэhэн ажал нэгэ хүбэриг хилээмэндэ бии гээшэб гэhэн бодол ухаанда заатагүй ороходо юм. Баригдаhан хилээмэ хэдэн хүбүүд, басагад тусхай хайрсагууд соо ябталаад, складта абаашана. Тэндэhээ hаяхан баригдаhан хилээмэн магазинуудта ороно ха юм.

Хэдэн жэлэй урда тээ хилээмэнэй hайн шанартайгаар гаргадаг болохо талаар тус цехтэ ехэ хүдэлмэрин эхин табигдаhан байгаа. Тиин тэндэ байгаа бүхы оньhон механизмууд, пеэшэнүүдээ ороно, тэдэнэй оронда шэнэ янзын оньhон механизмууд, пеэшэнүүд табигдаhан юм. Шэнэ пеэшэнүүд шэнгэн түлишөөр түлигдэдэг болоо. Тэрэнь пеэшэн дотор хододоо нэгэ температура байлгаха аргатай юм. Мүн хилээмэнэй шанар нилээд дээшэлүүлхэ амилорезин гэдэг бодос эhээбэридэ нэмэгдэдэг болоо.

Хилээмэнэй шанар цехэй лаборатори соо шалгагдаhан байдаг. Эндэ ажалладаг 4 бригада сооhоо Тамара Федоровнагай ударидадаг бригада хилээмэеэ hайн шанартайгаар, голодоhогүйгөөр гаргажа байhандаа заводой дирекциин зүгhөө магтаалда ходо хүртэдэг. Тиин энэ түрүү бригадые Эдеэ хоолой промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй hайндэрөөр амаршалаад, үшөө ажалай эрхим амжалтануудые түйлахыень хүсэе.

Д. ГАРМАЕВ,
манай корр.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Бригадир Тамара Федоровна Лобазерова цех соогоо. 2. Цехэй хүдэлмэришэн Анна Митрофановна Молчанова. 3. Дрожжо шанагша Раиса Касимовна Апсалямова.

Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

Баунт нютагhаа ерэhэн бэшэг

ОРОШОДТО АЙЛШААР

Баунтын аймагта оро харууhалгада ехэ гаргаша балай гаргагдадаггүй. Гэбэшье, оро үсхэбэрилгэhөө нилээд горитой олзо абтадаг гээшэ. Оронуудай мяхан, арhан, годон ехэ сэндэ хүрэдэг. Мүн орын эбэр үнэтэй юм. Тиимэhээ оро үсхэбэрилгэдэ саг үргэлжэ анхарал хандуулагдажа байдаг. Аймагай оро үсхэбэрилэгшэд бүхэсоюзна мүрысөөндэ хабаадалсан, ажалай амжалта туйлаа. Гүрэн түрын үндэр шагнал — Ленинэй орденд хүртэhэн Жамсо Ивановичи Молоковой даадаг бригада КПСС-эй райкомой, аймгүйсэдкомой Улаан тугаар шагнагданхай. Гурбан хүнhөө бүридэhэн энэ бригада удаан сагай туршада энэ Улаан тугаа алдангүй ажаллажа байна. Бригадир Ж. И. Молоков, бригадын гэшүүд Н. Й. Бальжеулова, Е. С. Канюгина гэгшэд 770 гаран толгой оро харууhална. Энэ хадаа табигдаhан хэмжээнhээ нилээд олон гээшэ. Гэбэшье бригадын гэшүүд оролдосотой хүдэлмэриин ашаар ажалай үндэр амжалта түйланад.

Жамсо Молоков бүхы наhан соогоо оро харууhалаа. Тэрэ ехэ дүршэлтэй, мэргэжэл шадабари ехэтэй хүн.

Мүнөө үедэ оронуудые хадын бэлшээринүүдтэ туужа абаашаха ехэ шухала хүдэлмэри ябуулагдажа байна. Жамсо Иванович наhан соогоо нилээд олон иимэ зөөдэл хээ. Гэбэшье зөөдэл бүхэндэ hайн бэлэдхэл хэрэгтэй hэн туладань Жамсо Иванович ехэ оролдосотойгоор ажаллан, зөөдэлөө hайнаар эмхидхэхээр бэлдэжэ байна.

Крутой ключ гэhэн нютагта Ю. П. Молоковой даадаг орошодой бригада hуурижанхай. Саанань, тайгын гүн дундахи бэлшээринүүдтэ В. В. Догончин, П. И. Каюнчин гэгшэдэй бригаданууд оршодог.

Энэ мүнөө болохоёо байгаа зөөдэл тухайнь асуухада, орошод hанаа амарханаар харюусанад. Тэдэнэр хүсэд hайн бэлэдхэлтэй байhан хадаа иимээр харюусана бшуу.

Түхэреэн жэл соо забдагүй ажал хүдэлмэри хэжэ ябаа орошодой үгэдэ бата этигэмээр.

Энэ намар аймагай соёлой ордоной агитбригада орошодто айлшаар ошоо. Автоклубые даагша А. А. Сухарева, хормейстер О. Б. Дампилова, уран hайханай хүтэлбэрилэгшэ В. А. Даниловская, инструктор А. Г. Насырова, аккомпаниатор Н. В. Бычков гэгшэд орошодто hонирхолтой концерт харуулаа. Мүн эндэ партиин райкомой пропаганда ба агитациин таhагые даагша В. М. Торгонов хабаадалсаа. Тэрэ ажалшадтай хөөрэлдөөнүүдые, уулзалгануудые үнгэргэhэн юм.

Харгыгүй газараар, машинаар, тракторaар, эмээлтэй морёоршье тэдэнэр орошодто хүрэжэ ошодог байгаа. Орошод соёлшодой ерэhэндэ аргагүй баярлан, тэдэниие халуунаар угтажа абаа.

Агитбригадын гэшүүд орошодой ажабайдалтай гүнзэгыгөөр танилсаа. Мүн агитбригадын гэшүүд Карафтит тосхоной ажалшадта, Карафтидай геологическа экспедициин хүдэлмэрилэгшэдтэ, «Труд» артелиин ажалшадта концертнүүдые харуулаа.

И. СКОСЫРСКИЙ.

«Урдын хэсүү дарлалтые
усадхажа,
Уладай эрхэ жаргалые тогтоожо,
Бүхэ ниитын зоригые хүрсадхаhан,
Бүгэдэ Найрамдаха Монгол арад Уласай»

байгуулагдаhаар алдарта табин жэлэй ой болохоёо байна. Анха сагhаа хойшо хаяа хадхажа hууhан, аха дүүгэй хани холбоотой монгол арадай аза жаргалай табин жэл.

Энэ 50 жэлдэ монгол арад мянган жэлэй түүхэдэ бүтээгээгүй ехэ юумэ бүтээгээ. Түүхэтэ энэ турша соо соёл культурын талаар монгол арадай бүтээhэн эрдэниин жасада хубисхалта уран зохёол шухала hуури эзэлнэ.

Монгол арадай түүхэдэ шэнэ үеын нээлэн арадай хубисхалай дүүн дундуур түрэhэн Монголой уран зохёол хүгжэлтынгөө шата бүхэндэ арад түмэнэй дуу хоолой болож, социализм байгуулха тэмсэлдэ ажалшад, малшадые урялан зоригжуулна.

Шэнэ үеын монгол уран зохёол болбол байгуулгынгаа ба удхынгаа талаар хуусан уран зохёолhоо үндэhөөрөө илгаатай, арад зонойнгоо ажабайдал, тэмсэл тодо хурсаар харуулhан уран зохёол мүн.

Аха дүү Монголой Арадай Республикын байгуулагдаhаар 50 жэлэй алдарта ойн болохоёо байгаа энэ баяр жабхаланта оршон байдалда Буряад оронноймнай поэдүүд Монголой уран зохёолой дундаршагүй баялигhаа табин поэдэй шүлэг дуунуудые далайhаа түүhэн субад мэтээр абажа, «Алтан Соёмбо» гэhэн ном болгожо гаргаба.

Гол түлэб hүүлэй арба гаран жэлэй туршада бэшэгдэhэн шүлэг дуунуудые суглуулhан энэ ном Монголой Арадай Республикын гимн ба шэнэ уран зохёолой эхин түрүүшын мүр болоhон «Шивээ Хяагта» гэhэн дуугаар эхилнэ. 1921 оной мартын 18-най үдэр Алтан-Булаг хотые сүлөөлhэнэйнгөө hүүлээр монгол арадай журамта сэрэгүүд түрүүшынгээ илалтаар зоригжон, удаадахи байлдаанда бэлдэхэ үедөө «Шивээ Хяагта» гэhэн дуу зохёогоо бэлэй. Партизануудай энэ дуугаа Сүхэ-Баатарта дуулажа үгэхэдэнь, «Ухаа ехэтэй хүн даа», «Баатар жанжан» гэhэн мүрнүүдые ондоо болгохо гэхэдэнь, нүхэдынь зүбшөөнгүй үлөөhэн гэдэг.

«Шивээ Хяагтын» hүүлээр мүн лэ хубисхалай дуун болоhон «Улаан туг» ном дотор оруулагданхай. Энэ дууе 1921 оной сентябрь-октябрь hаранuудта Г. Бумцэнд, М. Дугаржав гэгшэдэй хүтэлбэри доро ябаhан сэрэгшэд Цэцэнхан аймагта буhалгаа татаhан Найданжав ваангай хархис бүлэгые усадхажа ябаха үедөө зохёоhон гэхэ.

Һүртэй тугаа
хиисхүүлээд,
Һүрлиг жагсаалаар
ябасагаая!
Һүүлшын үеын
хүрэнгэтэниие
Һүнөөн усадхан
дарасагаая! — гэжэ энэ дуун дотор дуулагдадаг.

Монголой шэнэ уран зохёолой анханай алхамые хэжэ, уран зохёолой үндэhэ hууриие табилсагшадай нэгэн Дашдоржийн Нацагдоржын зохёолнууд манай буряад уншагшадта үнинэй мэдээжэ юм. Эхэ ороноо магтан дуулан, Д. Нацагдорж олон hайхан зохёол бэшэhэн юм. Тэдэнэйнь эрхимынь хадаа «Минии нютаг» гэhэн шүлэг.

Энэ шүлэгэйнгөө бадаг бүхэндэ Д. Нацагдорж үзэсхэлэн hайхан Эхэ ороноо магтан дуулан, бадаг бүхэнэй hүүлээр

Энэ минии түрэhэн нютаг
Монгол hайхан орон. —

гэжэ баясан баясан дабтана.

Энэ шүлэг дотор Монгол ороной уула хадын, уhа мүрэнэй нэрэ дурдагдан, ноён шобхо hарьдагууд, уужам сэнхир тала нюдэндэ харагдахадал гэдэг. Энэ шүлэг уншахада, Монголой hайхан нютаг нюдэндэ харагдажа, жаргаланта арадай байдал hанаанда орожо, Монгол оройноор аяншалаад ерэhэн мэтээр үзэгдэдэг.

Д. Нацагдорж уянгын олон hайхан шүлэгүүдые бэшэhэн. «Инаг», «Минии эжы», «Дүрбэн саг» болон бусад шүлэгүүдынь «Алтан Соёмбо» гэhэн ном дотор оруулагдан, уншагша олоной сэдьхэлдэ урма баяр асарна.

Хубисхалай hүүлээрхи жэлнүүдтэ бэлигтэ поэт Содномбалжирын Буяннэмэх саг үеынгөө шухала асуудалнуудта харюу болгон, уран хурса шүлэгүүдые бэшэдэг hэн. 1922 ондо Буяннэмэх дэлхэйн коммунистнуудай гимн болохо «Интернационал» дууряан, «Монгол интернационал» гэhэн дуунай үгэ бэшэhэн юм. Энэ дуун 30-аад жэлэй турша соо Монголой Арадай Республикын гимн болоожо байгаа.

...Гайхамшаг жабхаланта
улаан тугаар
Газар бүмбэрсэгые
бүрхөөгөөд,
Гал уhанай гашуун
зоболон hэтэлэгшэ
Гайхалта Гурбадахи
Интернационал, — гэжэ поэт бэшэhэн байдаг.

«Алтан соёмбо» дотор С. Буяннэмэхын арадуудай хани барисаанда зорюулагдаhан «Сүхэ-Баатар ба СССР-эй найрамдал», «Хубисхалта залуушуулай дуун» оруулагданхай.

Зохёохы ажалайнгаа түлөө гүрэнэй шагналда 3 удаа хүртэhэн зохёолшо, эрдэмтэ Ц. Дамдинсүрэнэй уран бүтээлнүүд үнинhөө хойшо уншагшадай сэдьхэл бодол эзэлдэг. Тэрэнэй граждански уянгатай шүлэгүүдынь феодализмын харанхыhаа hугаран гараhан хубисхалта монгол хүнэй хүсэл найдал, үзэл бодолой хубилалта элеэр харуулдаг.

Энэ ном дотор оруулагдаhан поэдэй шүлэгүүд сооhоо 1942 ондо монгол циркын бүжэгшэдэй Буряад орондо ошожо, уран бэлигээ харуулhанда зорюулhан шүлэгүүд онсо анхарал татана.

Хүгжэнги Монгол ороной
Хүгжэмэй аялга
сонносогты!
Жаргалта Монгол ороной
Жабхалан бүжэгые
харагты! —

гэжэ поэт омогорхолтойгоор бэшэнэ.

Социализмын замаар илалтаhаа илалтада арад түмэнөө хүтэлэн ябаа Монгол Арадай Хубисхалта Нам магтан дуулаhан шүлэгүүд «Алтан Соёмбо» дотор олон. Эдэ шүлэгүүдые сэдьхэл хүдэлгэн уншажа байхада, Монголой элитэ зохёолшо С. Эрдэнийн бэшэhэн үгэнүүд hанаанда ороно. «Арад түмэндэ эрхэ сүлөө, зол жаргал олгожо, өөдэлэн дэбжэхэ замда жолоодожо байгаа Намай үзэл сурталые хамгаалха уран бүтээлэй эрхэ сүлөөhөө үлүү эрхэ сүлөө би мэдэхэгүйб» гэжэ тэрэ бэшэhэн юм. Айхабтар сэсэн, мэргэн үгэнүүд. Энэниие ном дотор ороhон шүлэг бүхэн гэршэлнэ.

Энхэ тайбан, эб найрамдал, арадуудай хоорондын хани барисаан тухай шүлэгүүд монгол поэдүүдэй зохёолнууд соо горитойхон hуури эзэлдэг. Мэдээжэ поэт Д. Пүрэвдорж «Хара саhан» гэhэн поэмэ соогоо дайнай утаан, дайнай түймэр дахинаа hэргэн буу гараhай гэhэн бодол харуулна. «Пискарёвско булашаhаа олдоhон шүлэглэл» соогоо ахамад поэт Д. Тарва иигэжэ бэшэнэ:

Буугай дуугүй
дэлхэй дээрэ
Булта олооро
жаргажа ябагша hай!
...Тэнюун жаргалай
дуунда уяран,
Тэнгэри дандаал
сэлмэг байха болтогой!

Ямар зохёолшо түрэл ороноо магтан дуулаhан шүлэг зохёол бэшээгүйб даа. Эхэ орондоо шүлэг дуунайнгаа дээжые зорюулhан олон поэдүүдэй бүтээлнүүд «Алтан Соёмбо» дотор бии.

Мэдээжэ поэт С. Дашдооров «Монгол зан» гэhэн шүлэгтөө эртэ сагай түүхэтэй арадай hайхан заншал тухай бэшэхэдэнь, уянга hайхан шүлэг дотороо Ш. Дулмаа:

Обоото толгойн хаяагаар
хурьгадаа манахадаа,
Оодон дэгэлдээ шулуу
хормойлжо гэр барин,
Хүрьhэтэ газарай хотойсо
хүл нюсэгөөр гүйжэ,
Хүнгэн залуу наhаяа
талада орхёо хадаа
Газар нютагтаа би
дуратайб! — гээд бэшэнэ.

Эрхим hайн зохёолнуудайнгаа түлөө Монголой гүрэнэй шанда хоёр удаа хүртэhэн бэлигтэй поэт Д. Сэнгээ:

Хүдөөмнай малаар
дүүрэн,
Хүбшэмнай ангаар элбэг,
Хүрьhэмнай эрдэнеэр
баян,
Хүнүүднай сэдьхэлээр
hайхан —
Яаhан баян нютаг бэ!
Ямар хуби заяагаар
Энээхэн тала дайдын
Эзэниинь болож
түрэгдөөб?! — гээд баяр омогорхолтойгоор шүлэглэнэ.

Хаа холын хүнэй газараар
аяншалан ябахадам,
Хайрлан hанаха юумэ —
Эхэ оромни байха юм, —

гэhэн гүнзэгы сэдьхэлэй бодол «Эхэ орон тухай бодол» гэhэн шүлэгтөө С. Удвал элирхэйлнэ.

Байгаали тухай олон шүлэгүүд энэ ном дотор оруулагданхай. Юрэл байгаалиин байдал зураглаhан бэшэ, байгаали хүн хоёрой харилсаан тухай, хүнэй хүдэлмэриин үрэ дүн тухай бэшэгдэhэн hайхан шүлэгүүд монгол нүхэдэймнай амжалта болоно. Энэ талаар Д. Нямаа, С. Дашдооров, Д. Найманжин, Н. Нямдорж, М. Пүрэвсүрэн, Ш. Сурэнжав, М. Ширчинсүрэн, Ш. Цогт, Жан, Шагдар гэгшэдэй шүлэгүүд онсо илгарна.

Эхэ нютагайнгаа уянга эхэ хүнэй дуу, энхэ тайбанай аялгые дэлгэр hайхан сэдьхэлээр олон түмэн уншагшадтаа бэлэг болгон ябаа бэлиг түгэлдэр зохёолшо Б. Явуухуланай уянгын шүлэгүүд хэнэйшье зүрхэ сэдьхэл хайлуулхал.

Дуулим замбида
түрэhэмни ушартай.
Дуулажа hуугаад, эхынгээ
уйлахыень үзэхэ гэжэ,
Дуунда тиимэ ехэ шадал
шэнгэдэгыень мэдээд,
Дуу өөрөө зохёожо,
дуунай замаар ябаха гэhэн
хүнби...
Дуулимь замбида
түрэhэмни ушартай, —

гээд поэт этигэл дүүрэнээр, сэдьхэл тэнюунээр бэшэнэ.

Хүхэ тэнгэриин орон гэжэ нэрлэгдэhэн Монгол hайхан нютагай бэлиг түгэлдэр зохёолшодой уран хурса шүлэгүүдэй номой hүүлшын хуудаhа ираад байхада иимэ бодол ерэнэ.

Бэлигтэй поэт Сормуунирший Дашдооров Монголой зохёолшодой хорооной шагналда хүртэhэн «Хүлэг» гэhэн поэмэ соогоо талын хүнэй малаа бэдэрэлгэ, зохёолшо хүнэй уран бүтээлээ бэдэрэлгэ тухай бэшэhэн байдаг.

Б. БАТОЕВ.

Монголой Арадай Республикын 50 жэлэй ойдо

„АЛТАН СОЁМБО"

...АССР-эй Верховно ...эй Президиумэй Указ

...ЕСПУБЛИКЫН ЭДЕЭ ХООЛОЙ ...ОМЫШЛЕННОСТИИН ...ДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ ...УРЯАДАЙ АССР-эй ...ЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ...ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ...ЛОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

...алис уялгануудаа ...хэдээ үйлэдбэриин үн... ...рэ дүн туйлаhанайнь ...иимэ хүнүүдые Буряа... ...АССР-эй Верховно Со... ...Президиумэй Хүндэлэ... ...лотаар шагнаха:

...бурова Елена Степа... ...а — Улаан-Үдын hүнэй ...дай оператор.

...ямова Степанида Анд... ...е — Улаан-Үдын хи... ...эй комбинадай маши...

...лина Клавдия Степа... ...— Кабанскын аймагай ...менскын хилээмэнэй ...й мастер.

...ина Екатерина Рома... ...— Улаан-Үдын пи... ...водой юулэлгын це... ...дэлмэришэн.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй ...иумэй Түрүүлэгшэ

Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй ...зидиумэй Секретарь

В. ДУБРОВСКИЙ.

...н-Үдэ, Соведүүдэй ...н. ...4 оной октябрийн 18.

АМТАТА ЭДЕЭ БЭЛЭГЛЭГШЭД

Тарбагатайн кондитерска фабрикын бригадануудай нэгэн хүүгэдэй продукци гаргадаг. Үхибүүд ирис-конфетэдэ угаа дуратай юм гэжэ хэлэбэл, хэншье арсахагүй байха. Магазинда ороhон үхибүүн бүхэн энэ конфетые шэлэдэг. «Детский», «Фруктовый», «Школьный», «Восточный», «Сливочный» гэхэ мэтэ нэрэтэй янза бүриин сортын конфетэнүүд гаргагдана.

Ирис-конфетэ үйлэдбэрилэн гаргадаг цехэй бригадада дүрбэн хүн хүдэлдэг. Эдэнэр бултадаа ажалай дүй дүршэлөөр баян эхэнэрнүүд юм. Надежда Степановна Чебунина энэ багахан коллективые 13 жэлэй туршада хүтэлбэрилнэ. Бригадын бусад гэшүүд баhал кондитерай мэргэжэл шудаланхай зон. Конфетэ хэдэг эhээбэри шанахаhаа эхилээд, бэлэн продукциие багсалха хүрэтэр — бүхы хүдэлмэриие энэ багахан коллектив бэелүүлдэг. Улита Филипповна Измаиграева бригада соогоо эгээл харюусалгатай тушаал даана. Тэрэ конфетэ хэдэг эhээбэри долоодохи жэлээ шанана. Имагтал эhээбэри шаналгаhаа продукциин шанар дулдыдадаг. Энэ эхэнэрэй даажа абаhан ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандадагые нэгэ иимэ шагнал гэршэлжэ үгэнэ. Ажалдаа амжалта туйлаhанайнгаа түлөө У. Ф. Измаиграева «1973 оной социалис мүрысөөндэ илагша» гэhэн значогоор шагнагдаа hэн.

Эhээбэри шанагдаад, сорогоор дамжуулагдажа, хүргэдэг томо амhарта руу юулэгдэдэг. Һүүлээрнь хүрэhэн эhээбэриис ирис хабтайлгадаг машинаар жэгдэлээд, тэбхэр тэбхэрээр отолон хубаадаг. Эгээл эндэ эhээбэри ирисэй түхэлтэй болож хубилдаг. Кондитернууд Евдокия Анфиногеновна Соболева, Августа Иннокентьевна Попова гэгшэд энэ хүдэлмэри бэелүүлнэ. Тэдэнэр олохон жэлэй туршада үхибүүдэй эгээн дуратай конфетэ үйлэдбэрилэн гаргана. Жэшээлхэдэ, Е. А. Соболева хорёод жэлдэ энэ фабрикада хүдэлнэ. Тиихэдэ партиин гэшүүн А. И. Попова сугтаа ажалладаг нүхэдтөө хүндэтэй юм.

Дүрбэн эхэнэрэй үдэртөө 500 килограмм продукци үйлэдбэрилэн гаргаха гээшэ хүшэр хүндэхэн даабари болоно. Гэбэшье хүдэлмэриингөө сагые зүбөөр хэрэглэжэ шададаг, дүй дүршэлтэй тэдэнэр халаанайнгаа нормо хододоо үлүүлэн дүүргэнэ. Кондитернууд 560 килограммhаа бага бэшэ ирис үдэр бүри үйлэдбэрилэн гаргана.

А. ПОСТРИГАНЬ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: эhээбэри шанагша У. Ф. Измаиграева ажалдаа.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

ХИЛЫН СААНАhАА

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО

...ЛЬСИНКИ

...КАРЬЯЛАЙНЕНАЙ МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

...ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный түрүүлэгшэтэй Совет гүрэнэй делегаци Финляндиин Республикын Президент У. Кекконентэй уулзалаар Финляндида ...тон амжалтатай, ашатай байба гэжэ Финляндиин гадаадын хэрэгүүдэй министр А. Карьялайнен ...лээ. Хөөрэлдөөнүүдэй ...дэ зорюулагдажа ...гдэhэн пресс-конференци дээрэ тэрэ үгэ хэлэhэн байна.

Финляндиин, Советскэ Союзай хүтэлбэрилэгшэд мүнөө үеын гол шухала асуудалнуудаар hанамжануудаа мэдэлсээ гэжэ министр хэлэбэ. Энэ уулзалга ондо ондоо ниитын байгуулалтатай хоёр (агуухэ ба бага) ороной амгалан гуримаар зэргэ оршохо гол ёhоной бэелүүлэгдэжэ байhые дахинаа элирхэйлэн гэршэлбэ.

Совет-фин коммюнике тухай тогтожо хэлэхэдээ, совет-фин харилсаа холбоон тухай гол шухала хэлсээнэй, нэн түрүүндэ СССР-эй ба Финляндиин хоорондохи хани барисаан, харилсаа холбоон, харилсан туhалалсалга тухай договорой ехэ удха шанартай байhаниинь энээн дотор дахинаа баталагдаhан байна гэжэ А. Карьялайнен тэмдэглээ.

...ШИНГТОН

...ГА ОНОЛ БЭДЭРНЭ

ТАСС

...гэн hангай хүшэр бэрхэтэй асуудалнуудые халтаридхахын тула США-гай ехэ авиакомпанинууд «Пан-Америкэн эйруэйз» ба «уорлд эйрлайнс» хэлсэлбэ.

...хойлон хэлэхэдэ, хоёр компаниин хангадаг уласхоорондын авиационно гол замуудые хубааха гэжэ үгэеэ ойлголсоо.

Түлишын үнэ сэнгэй эрид хүндэрhэнhөө уламжалан, Холбоото Штадуудай эдэ хоёр авиакомпани мүнгэн hангай хүшэр бэрхэтэй байдалда ороод байна. Билетүүдэй үнэ сэнгэй нэмэхэдэнь, эдэ авиакомпаниинуудай хангадаг линиинүүдээр хүн зон үсөөнөөр ябадаг болоо. Тиигэжэ жэлэй турша соо эдэ компаниинуудта 50 гаран миллион долларой гарза хохидол ушаруулагдаба.

ЛОНДОН

Фермернүүд буруушаана

ТАСС

Лондоной хүн зон юрэ бусын үзэгдэлэй гэршэнэр болобо: ниислэл хотын түбтэ, Хүдөө ажахын министерствын сэжэ урда... гурбан үнеэн аажамаар алхалалдажа ябаба. Англида мяха гүрэндэ худалдажа абаха сэнгые бага болгоhыень буруушаалгын демонстрацида хабаадаhан фермернүүд эдэ үнеэдые эндэ асарhан байгаа.

Хүдөө ажахын политикые хаража үзөөд, фермернүүдэй байдал hайжаруулха хэмжээнүүдые абахыень демонстрантнууд правительствые уряалба. Орон доторхи байдалай хүшэр бэрхэтэй болжо байhан дээрэhээ Англи «юрэнхы дэлгүүрhээ» гараха ёhотой гэhэн эрилтэ мүн лэ табяа. Тэжээлэй, үтэгжүүлгэнүүдэй үнэ сэнгэй таhалгаряагүй хүндэрэлгэ Британиин фермернүүдэй үйлэдбэреэ хороохыень баадхана. Олон бутархай жэжэ ажахынууд үгыржэ, хүдэлмэригүйшүүлэй тоодо ороно. Энээнhээ уламжалан, байгша ондо нёдондоноойхиhоо 100 мянган тонноор бага гахайн мяхан гүрэндэ тушаагдаха юм. Һү, сыр, тоhо гүрэндэ худалдалга нилээд хорохоор хараалагдана.

НЬЮ-ЙОРК

ПОРТУГАЛИИН ПРЕЗИДЕНТЫН ҮГЭ

ТАСС

Албанай хэрэгээр США ошоод байhан Португалиин президент Франсиску Кошта Гомеш Нэгэдэмэл Нацинуудай Организацида хүрэбэ. Тэндэ ООН-ой генеральна секретарь К. Вальдхаймтай уулзажа, хөөрэлдэhэн байна. Һүүлээрнь ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXIX сессидэ хабаадагшадта хандажа, үгэ хэлээ.

Байгша оной апрелиин 25-най революциин суртал бодолые үндэhэ болгон, демократическа хараа шэглэлээ ороной правительство залан сэхээр бэелүүлхэ байха гэжэ президент уласхоорондын эмхиие найдуулба. 50 жэлэй турша соо хархис хүсэнүүдэй дарлалта мүлжэлгэ доро зобожо тулижа байhанаа болижо, сүлөөтэ байдалтай болохые хүсэнэбди гэжэ тэрэ мэдүүлээ. Португалиин арад зондо эрхэ сүлөө олгогдоод, демократическа шэнэ общество байгуулха аргатай болобо.

Колониинуудые усадхаха политикаяа бодото дээрэнь шууд бэелүүлхэдээ, өөhэдынгөө байдалые өөhэдөө тодорхойлхо арад зоной эрхые, мүн ООН-ой Уставай гол ёhонуудые хүтэлбэри болгонобди гэбэ.

Дэлхэйн бүхы оронуудтай, арадуудтай, нэн түрүүн хүгжэжэ байгаа гүрэнүүдтэй харилсаа холбоогоо hайжаруулхые шэнэ Португали оролдоно гэжэ президент тэмдэглээ.

АДДИС-АБЕБЭ

ЭФИОПИДОХИ БАЙДАЛ

ТАСС

Эфиопиин Саг зуурын сэрэгэй захиргаанай комитедэй (ВВАК) даалгабаряар октябрийн 17-до орон дотор муниципальна бүхы соведүүд тараагдаа.

ВВАК-ай эндэ тунхаглагдаhан коммюнике дотор хэлэгдэhэнэй ёhоор, муниципальна соведүүдые урдын засаг захиргаан демократическа бэшэ үндэhэ hуури дээрэ эмхидхэн байгуулhан байгаа. Һаяар нютагай засагай эдэ зургаануудта бүгэдэ ниитын hунгалта үнгэргэгдэхэ.

АДДИС-АБЕБЭ. (ТАСС). Энээнhээ хойшо Эфиопидо шажан мүргэлэй илгаа гаргалга үзэгдэхэгүй юм гэжэ Эфиопиин Саг зуурын сэрэгэй захиргаанай комитедэй, Саг зуурын сэрэгэй правительствын түрүүлэгшэ генерал Аман Андом ороной мусульман бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэдтэ найдуулаа.

Эфиопиин радиогой мэдээсэhэнэй ёhоор Эфиопи бүхы хүршэнэртэеэ хани ёhоной харилсаа тогтоохо хараа бодомжотой юм гэжэ А. Андом энэ уулзалга дээрэ тэмдэглэhэн байна.

Палестинын араб арадай үнэн зүб хэрэгые Эфиопи шууд сэхээр дэмжэхэ юм гэжэ генерал А. Андом онсолон тэмдэглээ.

БОНН

ГЭМЭЭ АМАСАХА ЁҺОТОЙ

ТАСС

Эрхын асуудалнуудаар бундестагай комисси ФРГ-гэй ба Францийн хоорондохи хэлсээе hайшааба. Булимтаран эзэмдэгдэhэн Францида гэмтэ хэрэгүүдые үйлэдэhэнэйнгөө түлөө Францийн сүүдээр заочно сүүдлэгдээд, мүнөө болотор гэмээ амасангүй, Баруун Германида ажаhууhан нацис сэрэгэй гэмтэдые сүүдлэхэ хэрэг ФРГ-дэ эхилхэнь. Энэ хэлсээе эсэслэн баталхыень эрхын асуудалнуудые шиидхэдэг комисси бундестагта зууршалаа.

Правительствада ородоггүй ХДС/ХСС гэжэ бүлэглэлэй депутадууд комиссиин шиидхэбэринүүдые буруушаажа, дуугаа үгэhэн байна.

Дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ Францида гэмтэ хэрэгүүдые үүдхэhэн нацис сэрэгэй гэмтэдые хэhээхэ эрилтэтэйгээр Франци, ФРГ ба бусад оронуудтахи фашизмда эсэргүүсэгшэдэй ба эсэргүүсэлгын хүдэлөөнэй тэмсэлшэдэй эмхинүүд нэгэнтэ бэшэ хандаhан юм.

Францийн президент В. Жискар д'Эстэн энэ эрилтые дэмжэбэ.

ВАШИНГТОН

США-гай экономико улам муудана

ТАСС

Худалдаа наймаанай министерствын мэдээсэhэнэй ёhоор энэ жэлэй гурбадахи кварталда США-гай валова национальна продукт 2,9 процентээр хороо. Хоёрдохи кварталда валова национальна продукт 1,6 процентээр хороо hэн. Иигэжэ hүүлэй 14 жэлэй турша соо США-гай экономико эгээл хүшэр бэрхэтэй байдалда оробо.

САЯАНҺАА ВИТИМ ХҮРЭТЭЭР

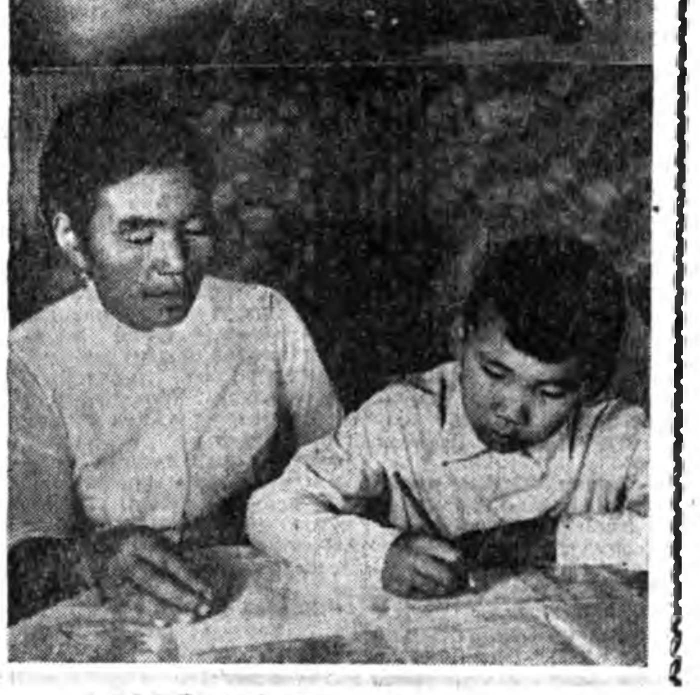
ФОТО РЕПОРТАЖ

ЖИИРЭЙЛ АЙЛАЙХИ

Мүнөөнэй хүдөө нютагта ажаһуудаг жиирэй айлайхи, юрын лэ ажалша эхэнэр тухай эндэ тобшохоноор хөөрэхэ һанаатайбди.

Хаяан тосхоной тэг дундуурхи, урдуураа олон сонхотой үндэр гэрһээ нэгэ эхэнэр гараад лэ үглөө бүри һаалиин ферм тээшэ yарадаг. Энэмнай «Дружба» колхозой түрүү һаалишан Елизавета Жамсарановна Цыдыпова гээшэ.

Елизаветын анха түрүүн фермэ тээшэ зүргэ гаргаһанһаань хойшо 20 жэл болобо. Энэ үе соо элдэб он жэлнүүд дайралдаа. Мал үбһэ тэжээлээр дуталмаг ондо ороод, бэрхэтэй байдалдашье ороходо ушар али олон тохёолдоо. Фермэнь ажахы, аймаг соогоо түрүү ябадаг аад, гэдэргээ гаража, гээгдэлдэ ороод, зэмэлүүлхэшье сагууд болоо. Теэд Елизавета Жамсарановнагай ажалай хүндэ, ондоо хүдэлмэридэ ороохомни, һаалишанаар хүдэлхэеэ хүроо гэхыень нэгэшье хүн дуулаагүй, ямаршье жэлдэ өөрынгөө урдахи түсэб, даабариие дүүргэжэл лэ байдаг һэн. Илангаа һүүлэй хэдэн жэлдэ эрхим үрэ дүн туйлана. Жэшээнь, нёдондо нүхэр Цыдыпова үнеэн бүриһөө дундаа зэргээр 2750 килограмм һү һааһаа. Харин байгша ондо шэнэ турэһэн гунжадые даажа абаад, юһэн һара соо үнеэн бүриһөө 2000 гаран килограмм һү һаанхай.

Елизавета Жамсарановна өөрынгөө гол ажалай хажуугаар нийтын хүдэлмэридэ хабаадалсадаг, колхозойнгоо, тосхонойнгоо ажабайдалаар ходо һонирхожо байдаг эдэбхитэй коммунист юм. Анхандаа нэгэтэл һаалишанай мэргэжэл һайнаар шудалаа һэм гээд байдаггүй, мал ажал, һаалишадай ажал тухай элдэб ном, брошюра ходо уншадаг. Тиимэһээл «Буряадай АССР-эй габьяата малшан» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртөө бшуу.

Тэрэнһээ гадна энэмнай 9 үхибүү хүмүүжүүлэн, хүн болгожо байһан унэр баян эхэ юм. Цыдыповтэнэй ехэ басаган Бальжирмаань Буряадай багшын институтда һурана, хэдэн хүүгэдынь һургуулида ябадаг. Тэдэнэй хубсаһа хунар оёхо, хэшээлээ бэлдэхэдэнь туһалалсаха, эхэ хүнэй хэхэ юумэн барагдаха аал?

Гэрэй эзэн Дамба Дамбаевич Цыдыпов баһал колхоз соогоо нилээд мэдээжэ болоһон, хүдэлмэришэ шударгы гэжэ суутай механизатор юм. «Ажалша айлай амбаар дүүрэн» гэжэ урданай зоной хэлсэдэгтэл, тэдэнэй гэртэ ороходо, мүнөөнэй айлайда байдаг бүхы юумэн бии. Телевизор, холодильник, хубсаһа угааха машина, шэнэ мебель, газаань — «Москвич» автомашина.

Иимэл болонхой гүб даа хүдөөгэй айлай ажабайдал.

М. НАМЖИЛОВ,
Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

НИИТЫН ЭРДЭМЭЙ ИНСТИТУДТА

ҺОНИРХОЛТОЙ ХҮДЭЛМЭРИ

СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин түүхэ, философи, хэлэ, бэшэгэй институдуудай дэргэдэхи экспериментально-фонетическэ шэнжэлгэнүүдые хэдэг лабораториие даагша В. М. Наделяев һаяхан Буряадай филиалай ниитын эрдэмэй институдай хэлэ, бэшэгэй таһагай хүдэлмэрилэгшэдтэ айлшалба. В. М. Наделяев Сибириин үргэн нэлэнхы дайдада ажаһуудаг арадуудай үндэһэн хэлэ шэнжэлдэг эрдэмтэн юм. Тэрэ эртэ урдын кидань арадай үзэг бэшэгэй дүримэй нюуса тайлбарилха талаар һонирхолтой шэнжэлгэ хэһэн байна. Кидань арад өөрын үзэг бэшэгтэй байһан. Тэрэ бэшэгынь хитад иероглиф һажаажа зохёогдоһон байгаа. Монгол угсаатанай киданъ арадай хэлэн яхад хэлэндэ ямар нүлөө үзүүлээб гэһэн шэнжэлгэ эрдэмтэ мүнөө хэжэ байнхай. Киданъ арадай Ляо гүрэн Хитадай баруун хойто зүгтэ манай ээрын 700—800 он багта байһан түүхэтэй. Тиихэдэ яхад арадай элинсэг хулинсаг курыканууд Байгал шадарай баруун тээ, Лена мүрэнэй дээдэ урасхал шадар ажаһууһан.

— Эдэ хоёр арадууд хоорондоо холбоо барисаатай байжа, эртэ урдын монгол хэлэн курыкануудай хэлэндэ ехэ нүлөө үзүүлээ, юундэб гэбэл, мүнөөнэй яхад хэлэнэй лексикэ, илангаяа фольклортонь монгол үгэнүүд олон, мүн грамматическа байгуулалтынь зарим тэды маяг монгол хэлэндэ дүтэрхы байна гэжэ фонетическэ шэнжэлгэһээ харагдана, — гээд нүхэр Наделяев баталан хэлэнэ.

Эрдэмтын тус шэнжэлгэнүүд «Сибирский фонетический сборник» гэһэн ном соо 1976 ондо хэблэгдэхээр хараалагдана.

СУГЛУУЛБАРИ ХЭБЛЭГДЭХЭНЬ

Элитэ эрдэмтэн Г. Ц. Цыбиковэй Түбэд ороноор аяншалһан тухай суглуулбариие ниитын эрдэмэй институдай хүдэлмэрилэгшэд бэлдээд байна. Энэ суглуулбари 1975 ондо хэблэгдэхэ.

Н. ХАЗУЕВ.

ТОБШОХОНООР

Хойто-Байгалай аймагай газар дээгүүр гараха Байгал-Амарай түмэр замай барилга дээрэ ажаллажа ябагшадые хэрэгтэй хубсаһа хунараар хангажа байха зорилгоор Хойто-Байгалай райпогой хүдэлмэрилэгшэд Кумора, Уоянай участогуудаар ябаһанаа һаяхан бусажа ерэбэ.

Аймагай түбтэхи универмагай наймаалагша Т. А. Труднева барилгашадай захил дүүргэхэеэ Кумора, Уоян нютагуудта ошоһон байна. Мүнөө холын хойто нютагта ажаллажа ябаһан барилгашадта дулаан аад, хүнгэн хубсаһан хэрэгтэй болоно. Тиимэһээ Тамара Александровна арһаар оёгдоһон малгай, бээлэй, хүбэнтэй хубсаһа ехээр абаашаһан байха юм.

Г. ГАНЮГИН.

* * *

«Малшан» газетын дэргэдэ нээгдэһэн СССР-эй журналистнуудай холбооной эхин организациин болон аймагай газетын редакциин хүдэлмэрилэгшэдэй һуралсалай ээлжээтэ хэшээл болобо. Аймагай газетэдэ хүдөө ажахын үйлэдбэриин асуудал ямараар харуулагданаб гэжэ аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин начальник Д. С. Унжуев хэшээл дээрэ хөөрэжэ үгөө.

Мүн Ц. Ц. Цыбденов һүүлэй гурба һарын туршада гараһан газетын номернуудай шэнжэлэл хэһэн байна. Редактор К. Д. Тулуев газетын хүдэлмэрилэгшэдэй саашанхи зорилгонууд тухай тодорхойгоор хэлэжэ үгөө.

Ц. ЦЫДЕНОВ.

Ахын аймаг.

* * *

Хүдөөгэй ажалшадые соёлой талаар хангахын тулада Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай дэргэдэхи «Байгалай долгин» гэжэ арадай ансамбль Мухар-Шэбэрэй болон Бэшүүрэй аймагуудта айлшалба.

«Знамя Ленина» колхоздо, Суулгын совхоздо (Мухар-Шэбэрэй аймаг), Бэшүүрэй совхоздо (Бэшүүрэй аймаг) ошожо, һонирхолтой концерт табяа.

Ансамблиин хатаршадай сценэ дээрэ гаража ерэхэдэ, сугларгшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаа. Түүхын факультедэй студентнэр Бато Баяртуев, Сергей Самбоцыренов болон бусад һонирхолтой наада харуулжа, малшад, таряашадай һайшаал магтаалда хүртөө.

В. ТОКТОХОЕВА.

Зэдын аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой малай байха шэнэ комплексын барилга үшөө дүүрээдүй байһаар. Гэбэшье тэрээндэ дүтэлэн ерэхэдээ, ехэ барилгын эндэ бодожо байһые хүрэһөөр ойлгохош. Заводой корпусууд мэтэ энэ барилга мантайн холоһоо харагдана. Бодото һүнэй фабрика бодохонь гэжэ хэлэбэл, алдуу болохогүй. 532 һаамхай үнеэн хоёр байрада байха юм. Нэгэндэнь 100, нүгөөдэдэнь 432 үнеэнэй байхаар хараалагдажа, энэ бүлэг барилга бодхоогдоно.

Тэрэнэй ашаглалгада үгтэхэдэ, һаалишад, малшадай ажал нилээд хүнгэн болохо байна. Шэбхэ шабааһан оньһон аргаар сэбэрлэгдэхэһээ гадна, хүсэ ехэтэй калорифер үбэлдөө байра соохи температурые нэгэ хэмдэнь байлгаха, зундаа вентиляторнууд хүдэлжэ байха. Һаалишадай хубсаһаяа һэлгэхэ гэр, улаан булан, амаралтын таһалга эндэ баригдахаар хараалагданхай.

«Бурятмежколхозстройн» оньһожоруулагдаһан нүүдэл колоннын барилгашад түгалай, 100 үнеэнэй байха байра, тэжээл буйлуулха цех, котельнэ гэхэ мэтэ дүрбэн объектые ашаглалгада үгэхөөр бэлэн болгоод байна. Мүнөө И. Шаринай хүтэлбэ-

МАЛАЙ ШЭНЭ БАЙРА

рилдаг бригада бүлэг барилгын газаа талын хүдэлмэри хэхээр эльгээгдээ. Тус бригада ПМК-гай эрхим бригадануудай нэгэн юм. Богонихон болзор соо байрые хушажа дүүргэхэ гэһэн уялга барилгашад абаба. Энэ бригадада арбан хүн ажаллана. Барилгашад Н. Р. Цыбденов, Н. С. Пашинский, А. И. Якимов гэгшэд илангаяа габшагай һайнаар хүдэлжэ, нүхэдэйнгөө дундаһаа шалгарна.

— Барилгын материал гүйсэд асарагдаа. Тиимэһээ барилгашад ямаршье һаадгүйгөөр ажаллаха аргатай болобо. Гансал барилга дээрэ хүдэлхэ хүнүүд үсөөдэнэ. Тиимэһээ барилга удаархаяа һанана. Гэбэшье хүнүүдые олоор элсүүлхэ хэмжээ абажа байнабди, — гэжэ ПМК-гай начальник Ю. И. Смирнов хэлэнэ.

Барилгашадай ажал хүдэлмэритэй танилсаад байхада, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой һүнэй фабрика ойрын сагта бэлэн болохо гэжэ найдамаар.

А. ЕЛИСЕЕВ.

ХЭНИИНЬ ЧЕМПИОН БОЛОГШО ААБ?

ФУТБОЛ

СССР-эй «А» классай хоёрдохи бүлэгтэ наададаг Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зонын футболистнуудай дунда ээлжээтэ—гушан хоёр, гурбадахи уулзалганууд үнгэргэгдэбэ. Эдэ уулзалгануудай дүн хаража үзэхэдэ, мүрысөөнэй таблицада түрүүшын һууриин түлөө ана мана тулалдажа ябаһан командануд хаанашье наадахадаа, илажа гарһан байна.

Эдэнэрнай хэд бэ гэхэдэ, мүрысөөнэй таблицада хоёрдохи һуури эзэлээд ябаһан Благовещенскын «Амур» команда Омскын «Иртыш», Курганай «Зауралец» командануудта айлшалһан байна. Эдэ хоёр уулзалгануудаа «Амур» командын футболистнууд шадамар бэрхээр үнгэргэжэ, «Иртышэй» футболистнуудые 0:1 тоотойгоор шүүһэн, Курганай футболистнуудтай 0:0 тоотойгоор тэнсэһэн байна. Зүгөөр наадан дүүрэтэр «Амурай» футболистнууд нэгэл — һүүлшынгээ уулзалга Новосибирскын стадион дээрэ үнгэргэхэ юм. Эдэнэрэй хойноһоо тэгүүлжэ эхилһэн «Вулкан» командын футболистнууд һайн байдалтай.

Петропавловск - Камчатский хотын «Вулканай» футболистнууд байгша оной наадануудые яһала һайнаар үнгэргэжэ ябана гэхэдэ, алдуу болохогүй ха. Сэхыень хэлэхэдэ, эдэнэр хаанашье наадахадаа адли тэгшээр, һайн добтолго, хамгаалгатайгаар наададаг болоһониинь мэдээжэ. «Вулканай» футболистнууд хоёр уулзалгаяа гэртээ үнгэргэһэн байба. Тиихэдээ эдэнэртэ айлшаар ерэһэн Прокопьевскын «Шахтерые» 4:0, Барнаулай «Динамо» командые 1:0 тоотойгоор шүүгээд табихадаа, гурбадахи һууриия бүхөөр эзэлбэ ха юм. Юуб гэхэдэ, хойноһоонь ябаһан командануд эдэнэрһээ гурба, дүрбэн очкогоор гээгдэжэ ябана бээз. Тииһээ тиитэрээ эдэнэр һүүлшынгээ хоёр уулзалга өөрынгөө стадион дээрэ үнгэргэхэ болоно. Тиимэһээ эндэ али командын зонын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхэнь үшөө тодороодүй байһаар.

Хабарһаа хойшо хаанашье ябахадаа, һайнаар наада наадаһаар гэнтэ урагшаа гараһан Барнаулай «Динамо» команда байгша онойнгоо һүүлшын дүрбэн наада Алас-Дурна зүгэй зочын футболистнуудтай үнгэргэхөөр наашаа гараһан байгаа. Тиихэдээ эдэнэр Хабаровскын СКА, Петропавловск-Камчатский хотын «Вулкан» командануудай футболистнуудта аб адли 1:0 тоотойгоор шүүгдэжэ, энэ жэлэй наадануудта дүрбэдэхеэ «бүдэрхэдөө», хойноһоо тэгүүлжэ ябагшадтаа хүсэгдэхэ тээшээ болобо ха юм.

Нүгөөдэ — Владивостогой «Луч» команда хоёр уулзалгаяа өөрынгөө стадион дээрэ үнгэргэһэн байна. Эдэнэртэ айлшалһан Томскын «Торпедо», Красноярскын «Автомобилист» командануд талмайн ээздтэ 2:0, 1:0 тоотойгоор шүүгдэхэ баатай болоо. Бусад командануудай ямараар наадажа ябаһаниинь таблица дээрэһээ эли болоно бэшэ гү?

Манай «Сэлэнгэ» командын футболистнууд нэгэ уулзалга Новосибирскын «Чкаловец» командын стадион дээрэ үнгэргэбэ. 2:2 гэһэн уулзалгын дүн хаража үзэхэдэ, манай футболистнууд талмайн эзэдтэй ана мана тулалдаа ха. «Сэлэнгэ» командын футболистнууд үшөө хоёр уулзалга Сибириин хото городуудай стадионууд дээрэ үнгэргэхэ юм.

Командануд	Наадаа	Шүүгээ	Тэнсээ	Шүүгдээ	Бүмбэгэ	Очко
«Динамо» Барнаул	32	18	10	4	59:17	46
«Амур» Благовещ.	32	18	9	7	44:24	45
«Вулкан» П-Камч.	32	18	6	8	43:20	44
«Луч» Владивосток	32	17	7	8	59:32	41
«СКА» Хабаровск	32	15	9	8	50:38	39
«Автомобилист» Крас.	32	15	6	11	40:32	36
«Сэлэнгэ» Улаан-Үдэ	32	12	11	9	37:34	35
«Нефтяник» Тюмень	33	12	11	10	40:39	35
«Чкаловец» Н-Сибр.	32	13	8	11	42:35	34
«Уралец» Н-Тагил	32	13	7	12	48:38	33
«Иртыш» Омск	31	11	8	12	35:44	30
«Торпедо» Томск	32	11	6	15	27:47	28
«Зауралец» Курган	31	10	7	14	35:38	27
«Локомотив» Шэтэ	33	7	11	15	9:34	25
«Сахалин» Ю-Сахалин	32	9	8	15	26:36	25
«Шахтёр» Прокоп.	32	6	9	17	22:48	21
«Авиатор» Эрхүү	32	7	6	19	30:59	20
«Локомотив» Челябинск	33	5	5	23	32:62	15

ТЕЛЕВИДЕНИ

Октябриин 21-һээ 27 болото

ПОНЕДЕЛЬНИК, 21

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — Дамжуулгын программа. 18.05 — «Вратарь» — телевизионно уран һайханай фильм үхибүүдтэ харуулагдаха. 18.55 — Телевизионно һонин (буряадаар). 19.15 — «Арад зондо — эд бараа». 19.45 — «Саһанай хайламсаар» — телеочерк. 20.00 — «Хүн ба хуули». 21.05 — «Уласхоорондын шэнжэлэл». 21.25 — Соносхолнууд. 21.30 — «Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн — экранда». «Сухариха зам үгы» — телевизионно уран һайханай фильм (1-дэхи сери). 22.35 — «Хүгжэмтэ уулзалганууд».

ВТОРНИК, 22

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — Дамжуулгын программа. 18.05 — «Сэнхир номин огторгойдо» — телевизионно уран һайханай фильм үхибүүдтэ харуулагдаха. 18.55 — Телевизионно һонин. 19.15 — Илалтын 30 жэлэй ойдо. «Факел» — «Шинии эсэгэ». 20.05 — «Хүшэр мүлһэн» — телеочерк. 20.20 — «Мал ажал — габшагай ажал». 20.50 — «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар). 21.10 — Соносхолнууд. 21.15 — «Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн — экранда» — «Сухариха зам үгы» — телевизионно уран һайханай фильм (2-дохи, 3-дахи сери).

СРЕДА, 23

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 14.35 — «Түүдэг». 15.05 — Һүүлэй һонин. 15.15 — «Мүнөөнэй эрдэм наука». 15.45 — «Сэнхир галханай» — хуудаһануудаар». 16.30 — 16.40 — Забһарлалга. 16.40 — Узбегэй ССР-эй. Узбекистанай Коммунис партиин байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо Репортаж (үнгэтэ.)

Улаан-Үдэ. 17.50 — Дамжуулгын программа. 17.55 — «Уран һайханай бүлгэм» гэһэн телевизионно суглуулбари.

«Орбита». 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — Спортивна гимнастикаар дэлхэйн чемпионат. Болгариһаа дамжуулга хэгдэхэ (үнгэтэ). 20.00 — «Оромнай — БАМ-ай барилгашадта».

Улаан-Үдэ. 20.25 — Телевизионно һонин. 20.45 — Хүгжэмтэ забһарлалга.

«Орбита». 21.00 — «Семья Тибо» — Франциин телевизионно уран һайханай фильм. (4-дэхи сери, үнгэтэ). 22.20 — 22.30 — Забһарлалга. 22.30 — Узбегэй ССР-эй, Узбекистанай Коммунис партиин байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо. Узбегэй телевидениин программа. Узбегэй ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. Д. Худайбердыев дамжуулгада хабаадалсана. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 00.30 — Узбегэй ССР-эй, Узбекистанай Коммунис партиин байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан сэрэгэй парад ба ажалшадай һайндэрэй демонстраци. Репортаж (үнгэтэ).

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.00 — «Пароходууд хуугайлна, ошоно». — телевизионно уран һайханай фильм. 20.10 — «Шононууд» — телеочерк.

«Орбита» 20.25 — «Наадалши, баяамны» (үнгэтэ).

ЧЕТВЕРГ, 24

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 14.35 — «Бүхы зурагуудта — наран» (үнгэтэ). 12.50 — Һүүлэй һонин. 15.00 — Узбекистанай оюун бэлигтэнэй концерт. Ташкентһээ дамжуулга хэгдэхэ (үнгэтэ). 16.30 — 16.40 — Забһарлалга. 16.40 — «Олон түмэнэй ленинскэ университет». «Харюусалгын хэмжээн». Волгоградай трактор бүтээдэг заводто социалис мүрысөө эмхидхэлгын дүй дүршэлһөө.

Улаан-Үдэ. 18.00 — Дамжуулгын программа. 18.05 — МНР-эй 50 жэлэй ойдо. «Монголой уран зохёолшодто айлшалалга». 18.35 — Телевизионно һонин (буряадаар).

«Орбита». 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

Улаан-Үдэ. 19.30 — «Республикын шэнэ барилганууд дээрэ» гэһэн дамжуулга. 20.10 — Хүгжэмтэ забһарлалга.

«Орбита». 20.15 — «Орловско областиин угтамжын түсэб бэелүүлэгдэнэ». КПСС-эй Орловско обкомой нэгэдэхи секретарь Ф. С. Мешков дамжуулгада хабаадалсаха. 21.00 — Концерт (үнгэтэ). 21.15 — «Семья Тибо» — Франциин телевизионно уран һайханай фильм (5-дахи сери, үнгэтэ). 22.20 — 22.30 — Забһарлалга. 22.30 — «Поэзи». С. Никитин. 22.45 — «Энэнние таанар шадахат». Викторина (үнгэтэ).

24.00 — «Время» — мэд... сэлэй программа.

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММ...

«Орбита». 17.10 — «Кому нужен, этот Вась...» — эрдэм дэлгэрүүл... фильм. 18.10 — «Балет ... хай». 1974 ондо СССР-... Гүрэнэй шан олгохын түл... Р. Щедринэй «Анна Кар... нина» гэжэ балетдэ СССР-... арадай артистка М. Плис... кая хатарха.

Улаан-Үдэ. 19.00 — «... модоной онтохоной хиза... та» — телевизионно до... ментальна фильм.

«Орбита». 19.30 — Сп... тын программа.

ПЯТНИЦА, 25

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММ...

«Орбита». 14.35 — «Е... наашаа, онтохон!» (үнгэт... 15.05 — Һүүлэй һони... 15.15 — «РСФСР-эй гү... нэй арадай коллективуу... фестиваль». Гүрэнэй Хо... зүгэй ород арадай хоо... концерт (үнгэтэ). 16.00 ... Телевизор харагшадай а... далнуудта СССР-эй АН ... гэшүүн-корреспондент В. ... Афанасьев харюусана (үн... тэ). 16.30 — 16.40 — З... һарлалга. 16.40 — «Ном... то зуун мүр» — телевизи... но уран һайханай фильм ... рүүшынхеэ харуулагда... (үнгэтэ). 17.45 — «Артлот... — эстрадна программа (ү... гэтэ). 19.00 — «Время» ... мэдээсэлэй программа.

Улаан-Үдэ. 19.30 — «... шэхэн» октябрятана... зорюулагдаһан дамжуу... 20.05 — Телевизионно ... нин. 20.25 — «Сэлэнгэ» ... телевизионно журнал (бу... даар). 21.05 — Богони... концерт.

«Орбита». 21.20 — М... вагай сатирын театрай ... жэлэй ойдо зорюулагд... үдэшэ. 22.20 — 22.30 ... Забһарлалга. 24.00 — «В... мя» — мэдээсэлэй прог... ма.

ХОЕРДОХИ ПРОГРАМ...

«Орбита». 19.30 — Сп... тивна гимнастикаар дэлх... чемпионат. Болгариһаа д... жуулга хэгдэхэ (үнгэ... 20.00 — «Хүн. Газар. З... буулин» (үнгэтэ). 20.30 ... «Совет мэдээжэ дириж... нууд». СССР-эй арадай ... тист Е. Мравинский (үн... тэ).

СУББОТА, 26

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАМ...

«Орбита». 13.05 — Һ... лэй һонин. 13.10 — «... ба ой модон».— мультфил... (үнгэтэ). 13.20 — «Эл... энхэ байлга»—програм... почто. 13.50 — Спорти... гимнастикаар дэлхэйн ... пионат. Болгариһаа ... жуулга хэгдэхэ (үнгэ... 14.10 — «Очевидное—не... роятное» — кино-шэнжэл... гэ. 15.10 — Н. Брехт. «Г... подин Пунтила и его с... Матти». 16.35 — 16.45 ... Забһарлалга. 18.00 ... «СССР-эй Далайн Фл... министр Т. Б. Гуженко т... харюусана» (үнгэтэ). 18... — «Үглөөнэй почто» — ... жэмтэ программа (үн... 19.00 — «Время» — мэд... лэй программа. 19.30 ... «СССР—Франци». «... ойлголсолгын замаар — ... ни харилсаанай зам... Телевизионно документа... фильм түрүүшынхеэ ха... лагдаха (үнгэтэ).

Улаан-Үдэ. 20.30 — «... сандра» — телевизионно ... һайханай фильм.

«Орбита». 22.00 — Х... кейгээр СССР-эй чемпи... СКА (Ленинград) — «С... так» (Москва). Үн... 00.15 — «Время» — мэ... сэлэй программа.

ХОЕРДОХИ ПРОГРАМ...

«Орбита». 20.30 — «... бить человека» — уран ... ханай фильм (1-дэхи с... үнгэтэ).

ВОСКРЕСЕНИ, 27

НЭГЭДЭХИ ПРОГРА...

«Орбита». 13.05 — Һ... лэй һонин. 13.10 — «Т... ринууд ба тайлбари... (үнгэтэ). 13.25 — «Совет... Союзда алба хэнэб!» 14... — «Илалтада салют!» Э... ороноо хамгаалгын Агу... дайнай түүхээр викто... Нэгэдэхи дамжуулга (ү... тэ). 15.25 — «Киногоор ... шалагшадай клуб» (үнгэ... 16.30 — 16.40 — Заб... лалга. 16.40 — Спор... гимнастикаар дэлхэйн ... пионат. Болгариһаа ... жуулга хэгдэхэ (үнг... 17.20 — «Уласхоор... панорама». 17.50 — «И... ствын оюун бэлиг... СССР-эй арадай артист ... кадий Райкин. 19.00 ... «Время» — мэдээсэлэй ... грамма. 19.30 — «Хүг... тэ киоск». 20.00 — Ф... лоор СССР-эй чемпи... «Зенит» (Л). — «Дин... (К). 2-дохи тайм, үнгэт...

Улаан-Үдэ. 20.45 — «... роходууд хуугайлна, ош... — телевизионно уран һ... най фильм. 21.55 — ... ралтын концерт.

«Орбита». 22.20 — «... нопанорама». 24.00 — «... мя» — мэдээсэлэй про... ма.

ХОЕРДОХИ ПРОГРА...

«Орбита». 20.45 — «... бить человека» — уран ... ханай фильм. (2-дохи ... үнгэтэ).

БОЛОҺОН УШАР

ХУЛГАЙШАН БАРИГДАБА

Байгалай омолиин түрьһээ хаяха саг хүрэжэ ерэбэ. Энэ үедэ загаһа сахин хамгаалагшадай харюусалга ехэ болодог. Загаһа хамгаалдаг органууд Байгал далайда шудхадаг гол мүрэнүүд дээрэ постнуудые эмхидхэдэг, үдэр һүнигүй хүдэлдэг гүрэнэй инспекторнүүд участогуудтаа хонон, үнжэн ажалладаг болобо. Загаһа хамгаалагшад газар, уһан дээгүүр ябаха транспортаар хангагдана. Тиихэдэ вертолёт тэдэнэрэй мэдэлдэ үгтэнэ. Түрьһээ хаяха үедэнь омоли хамгаалгын харуулда байһан транспортнуудай хоорондо холбоо байгуулхын тулада радиостанцинууд бүхы постнууд дээрэ тэдхогдодог.

Мүнөө «Байкалрыбводой» оперативна бүлэгэй дэргэдэ штаб байгуулагдаа. Гүрэнэй инспекторнүүд эндэ хонон дежурилна. Гол мүрэнүүд дээрэхи постнуудта байһан харуулшад ямар ушар болоноб гэжэ үдэр бүри элидхэжэ байдаг. «Браконьернүүд» гэһэн сошордомо дохёогой абтамсаар оперативна штаб хулгайшадые бариха хүнүүдые тэрэ дарыдань эльгээжэ байдаг.

Улаан-Үдын городской Соведэй шиидхэбэреэр Железнодорожно, Советскэ, Октябрьска районуудай милициин таһагай хүдэлмэрилэгшэд энэ шухала хэмжээ ябуулгада хабаадуулагдаха болонхой. Тэрээнһээ гадна ниитын 100 гаран инспектор хүдэлнэ. Мүн Шэтын, Эрхүүгэй областьнуудай загаһа хамгаалдаг органуудһаа инспекторнүүд уригдаа.

Энээнние баталһан нэгэ иимэ ушар тухай хөөрэжэ үгэе. Һаяхан үүр хираанаар бүлэг инспекторнүүд Сэлэнгэ мүрэнэй участогуудай нэгэндэ харуулда байба. Улаан-Үдэ тээшэ ошожо ябаһан браконьерэй онгосо харагдаба. Ракетээр дохёо үгэхэдэнь, хулгайшан һөөргөө бусахынгаа орондо онгосоёо бүри түргэдхэн саашалба. Тиихэлээрнь харуулшад хүршэ постдоо рацяар энээн тухай мэдээсэбэ. Григорьев түрүүтэй бүлэг инспекторнүүд тэндэһээ онгосоор гаража, зугадахаяа һанаһан браконьерые хүреэлжэ бариба. Хулгайгаар загаһа барихаяа һэдэһэн хүн Буряадай телевидениин оператор Дружинин Ю. А. байшаба. Браконьерэй онгосо соо 220 омоли загаһан хэбтэбэ.

Браконьер оперативна штабта абаашагдаад, 220 омолинь буляан абтажа, магазинда тушаагдаа. «Вихрь» гэжэ мотоортой онгосонь хулгайн хэрэгэй тодорхойлогдотор тушаан абтаа. Хуулиин харюусалгада хабаадуулха материал мүрдэлгын органдо дамжуулан үгтэбэ.

А. ХАМАГАНОВ,
«Байкалрыбводой» оперативна бүлэгэй гүрэнэй инспектор.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 12.00 — «Мүнөөдэр эдеэ хоолой промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр».

«Орбита». 13.05 — Һүүлэй һонин. 13.10 — «Советскэ Союзда алба хэнэб!». 14.10 — «Циркын галнууд». 14.55 — Мүнөөдэр Эдеэ хоолой промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр. СССР-эй эдеэ хоолой промышленностиин министр В. П. Лейнын пресс-конференци (үнгэтэ). 15.25 — «Манай жаргалта наран» (үнгэтэ). 15.50 — «Уласхоорондын һонин». 16.20 — 16.30—Забһарлалга. 16.30 — Киногоор аяншалагшадай клуб (үнгэтэ). 17.30 — «Нет, не смолкнет певец» гэһэн телевизионно документальна фильм түрүүшынхеэ харуулагдаха (үнгэтэ). 18.30 — «Үглөөнэй почто» — хүжэмтэ программа (үнгэтэ). 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — «Хүгжэмтэ киоск» (үнгэтэ). 20.00 — Уран зохёолой хуудаһан». Поэт Алексей Сурков. (үнгэтэ). 20.50 — «Залуу наһан» — Социалис Ажалай Герой, СССР-эй Верховно Соведэй депутат, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, Краснодарай хизаарай Усть-Лабинска районой «Кубань» колхозой бригадир М. И. Клепиковэй хөөрөөн. 21.30 «Амаралтын сагта» — эдеэ хоолой промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй захилаар концерт. Ленинградһаа дамжуулагдаха (үнгэтэ). 22.30 — «Летающий лыжник» — телевизионно документальна фильм. 22.45 — 22.55 — Забһарлалга. 22.55 — «Кому он нужен, этот Васька?» — эрдэм тараалгын фильм түрүүшынхеэ харуулагдаха 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

Редакторай орлогшо М. Н. НИМА...

«БУРЯАД ҮНЭН» 1974 оной октябриин 20. 4-дэхи хуудаһан. Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-04602. Заказ №